

10 KÉRDÉS AZ IFJÚSÁGRÓL

Magyar Ifjúság

2012

kutatás első eredményei

piac és vélemény
KUTAT PONT

Tartalom

Köszöntő	4
Szociodemográfiai jellemzők	5
1. Családalapítás	6
2. Oktatási helyzetkép	9
3. Munkavállalás	12
4. Nemzetközi migráció	17
5. Szabadidő	20
6. Új média	23
7. Sportolási szokások	26
8. Szenvedélyek	31
9. Politikai attitűdök	35
10. Az ifjúság legnagyobb problémái	42
Módszertani összefoglaló	44

Köszöntő

A negyedik magyarországi nagymintás ifjúságkutatás első eredményeit tartalmazó összefoglalót tartja kezében Kedves Olvasó, amelynek tartalmát tíz fontos - az ifjúság mindennapjait és a jövőre vonatkozó lehetőségeit meghatározó - téma köré rendeztük.

A 2012-es kutatás idén januárban Kopp Mária professzorasszony segítségével indult, amelyet ezért az Ő emlékének ajánlunk. A korábbi évekhez hasonlóan, a kutatás a 15-29 évesekre (kétmillió magyar fiatalra) reprezentatív mintán, 8.000 fő megkérdezésével zajlott, ami alkalmassá teszi az adatok összehasonlító, trendekben¹ történő elemzésére is.

Összefoglalónkban foglalkozunk a családalapítás és a gyermekvállalás alapvető mutatóival és motivációval, a fiatalok oktatási helyzetével, továbbtanulási terveivel. A munkaerőpiaci pozícióhoz kapcsolódóan kitérünk a munkavállalási potenciál elemzésére, foglalkozunk a külföldi munkavállalással és elvándorlási szándékokkal. Bemutatjuk a fiatalok szabadidős tereit és tevékenységeit, foglalkozunk az internet-hozzáféréssel és egyéb infokommunikációs eszközök penetrációjával. Az ifjúság életmódját a sportolási szokásokon és a dohányzás, alkoholfogyasztás, kábítószer használat mentén érintjük. A politikai attitűdök blokkban az identitással és ideológiákkal foglalkozunk, majd összefoglalónkat a fiatalok legnagyobb problémájának bemutatásával zárjuk. A Magyar Ifjúság 2012 kutatást a Kutatópont Kft., a fiatalok fogyasztási szokásainak szakértője készítette. Örömeinkre szolgált, hogy a költségek 99 százalékát vállalati támogatók biztosították.

Zotter Judit, igazgató

Székely Levente, kutatásvezető

¹ A korábbi évekre vonatkozó adatok forrása: Szabó Andrea – Bauer Béla (szerk.) (2009): Ifjúság 2008 Gyorsjelentés (Szociálpolitikai és Munkaügyi Intézet, 2009)

Szociodemográfiai jellemzők

A 8.000 fős minta 51 százaléka fiú/ férfi (4086 fő), 49 százaléka (3914 fő) lány/nő. Az életkort tekintve az átlagéletkor 22 év volt; korcsoportok szerint a legfiatalabb, 15-19 évesek aránya 31 százalék (2457 fő), a 20-24 éveseké 34 százalék (2767 fő), a 25-29 éveseké 35 százalék (2776 fő).

Az iskolai végzettség esetében a minta harmadáról (33 százalék) mondható el, hogy (adatfelvétel pillanatáig) legfeljebb 8 osztályt végzett (2648 fő), szakmunkás végzettséget 1306-an szereztek (17 százalék), az érettségizettek 42 százalékos aránnyal szerepelnek a mintában (3345 fő), a diplomások hányada 8 százalékos (645 fő) és 55 személy nem nyilatkozott az iskolai végzettségéről.

Regionális felosztás szerint a közép-magyarországi régióban a teljes minta 27 százaléka adott választ (2137 fő). A válaszadóink 11 százaléka Közép-Dunántúlon, 10-10 százaléka a Nyugat- és Dél-Dunántúlon, 13 százaléka Észak-Magyarországon él. Az észak-alföldi régióban élők aránya 16 százalék, a Dél-Alföldön élők pedig 13.

A lakóhely szerinti minta-eloszlás alapján a budapestiek aránya 15 százalékos (1180 fő), a megyeszékhelyeken élők 17 százalék, az öt megyei jogú városban élők közül 190 fő került a mintába (2 százalék). Az egyéb városokban élők a minta harmadát teszik ki (33 százalék, 2668 fő), csakúgy, mint a községekben élők (2619 fő).

1. ÁBRA. SZOCIODEMOGRÁFIAI JELLEMZŐK

Szociodemográfiai jellemzők		N	%
Nem	férfi	4086	51%
	nő	3914	49%
Életkor	átlag	22,2	
	15-19	2457	31%
	20-24	2767	34%
	25-29	2776	35%
Befejezett iskolai végzettség	legfeljebb 8 osztály	2648	33%
	szakmunkásképző	1306	17%
	érettségi	3345	42%
	diploma	645	8%
Régió	Közép-Magyarország	2137	27%
	Közép-Dunántúl	907	11%
	Nyugat-Dunántúl	770	10%
	Dél-Dunántúl	756	10%
	Észak-Magyarország	1038	13%
	Észak-Alföld	1324	16%
Lakóhely	Dél-Alföld	1067	13%
	Budapest	1180	15%
	megyeszékhely	1344	17%
	megyei jogú város	190	2%
	város	2668	33%
Szubjektív anyagi helyzet	község	2619	33%
	gondok nélkül élnek	488	7%
	beosztással jól kijönnek	2599	35%
	éppen hogy kijönnek a jövedelmükből	2768	38%
	hónapról-hónapra anyagi gondjaik vannak	1208	16%
nélkülözések között élnek	318	4%	

A szubjektív anyagi helyzet mentén történő felosztás szerint a mintába kerülők mindössze 7 százaléka él gondok nélkül, 35 százalékuk beosztással jól kijön, 38 százalékuk csak éppen hogy kijön a jövedelméből, 16

százalék hónapról hónapra anyagi gondokkal küzd, 4 százalék nélkülözések között kénytelen élni és 620 fő nem tudott, vagy nem kívánt nyilatkozni az anyagi helyzetéről.

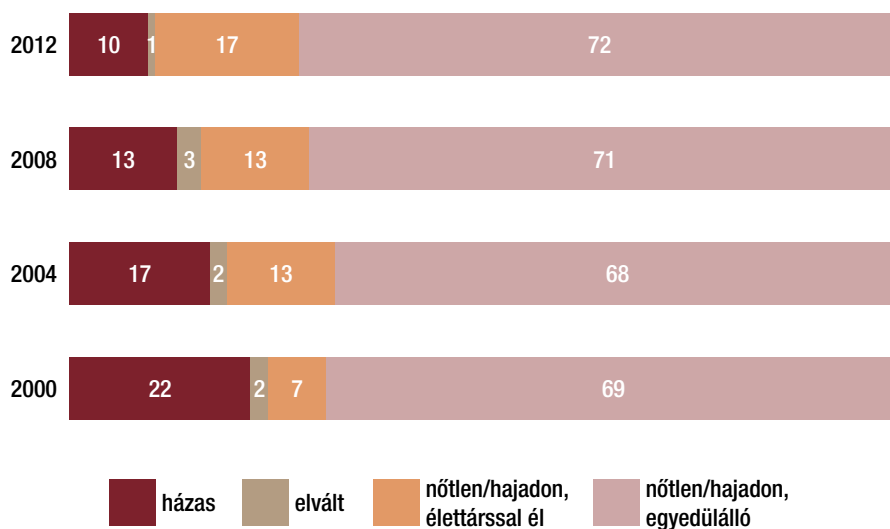

1. Családalapítás

Házasság

A 15-29 éves magyar fiatalok családi állapota a korábban tapasztalt trendnek megfelelően változik, melynek főbb irányai a házasságban élők arányának csökkenése az érintett korosztályban, illetve az élettársi kapcsolatban élők számának növekedése. A házások között a nők aránya (13 százalék) a férfiak arányának (7 százalék) csaknem kétszerese, ami azt jelzi, hogy a 29 éves, vagy annál fiatalabb nők házastársai jellemzően 29 évesnél idősebb férfiak. A házasságkötések területi megoszlása északkelet-délnyugat irányú tengely mentén enyhén csökkenő tendenciát mutat: míg Észak-Magyarország és Észak-Alföld régiókban az országos átlagnál valamivel magasabb (12-12 százalék) addig Dél-Dunántúl és Nyugat-Dunántúl régiókban alacsonyabb (7, illetve 8 százalék) a házasságban élő 15-29 évesek aránya.

2. ÁBRA. CSALÁDI ÁLLAPOT VÁLTOZÁSA 2000 ÉS 2012 KÖZÖTT
(Mi az Ön jelenlegi családi állapota? N2000, N2004, N2008, N2012=8000; százalékos megoszlás az összes válaszadó körében)

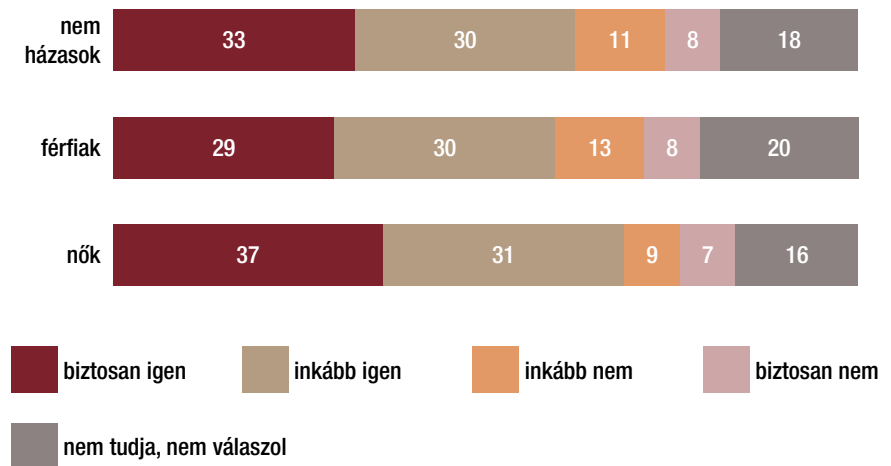

A fiatalok családalapítása átlagosan 22 éves korban történik, a házasságban élő nők ennyi idősen, a férfiak átlagosan 23 éves korukban kötnek házasságot.

A 15-29 évesek házasságpártinak mondhatók, hiszen a jelenleg még nem házas válaszadók közel kétharmada a jövőt házasságban élve képzelel el (63 százalék), mindössze 8 százalékuk utasítja el a házasságot. A lányok/nők inkább házasságpártiak (68 százalék), a fiúk/férfiak kevésbé (59 százalék).

3. ÁBRA. HÁZASODÁSI SZÁNDÉK

(Ha Ön jelenleg nem házas, szeretne-e házasságban élni? N=7226; százalékos megoszlás az érvényes válaszadók körében)

akik még nem házasok (N=7226), nem házas férfiak (n1=3810), nem házas nők (n2=3416)

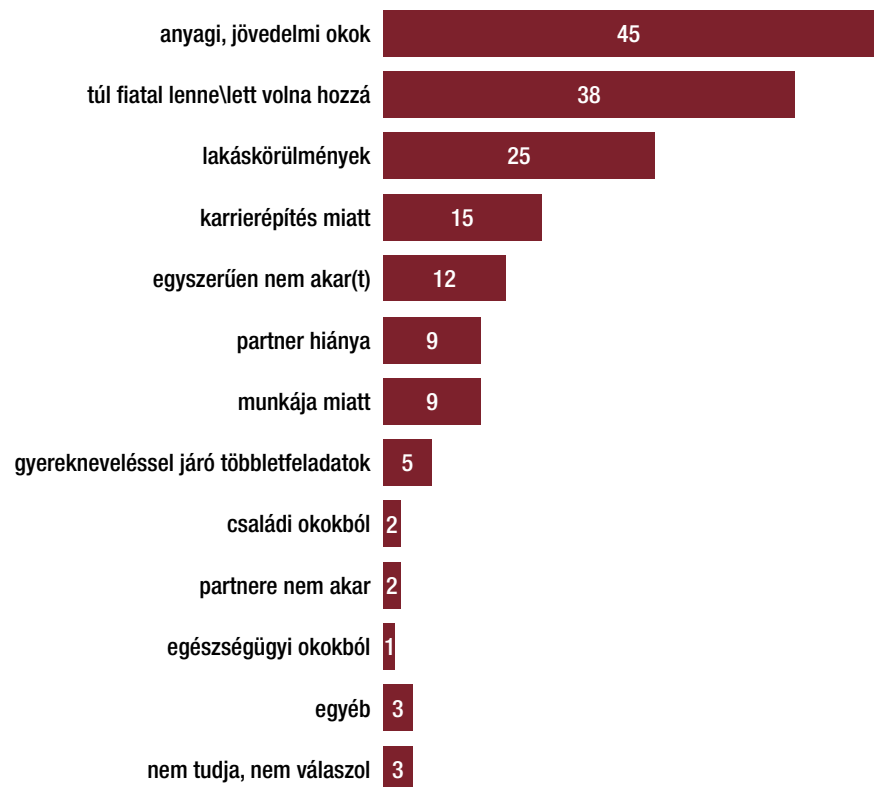
Gyermekvállalás

A 15-29 éves válaszadók kétharmadának volt már párkapcsolata élete során (66 százalék) és 15 százalékuknak már gyermeke is született. A vérszerinti gyermekkel rendelkezők átlagosan 21 és fél évesek voltak első gyermekük születésekor. Azok, akik választ tudtak adni arra kérdésre, hogy összesen hány gyermeket szeretnének vállalni (a 15-29 évesek 77 százaléka) átlagosan 1,7 gyermeket terveznek.

Azok a fiatalok, akiknek még nincs gyermekük, de vannak terveik arra nézve, hogy a jövőben hány évesen szeretnének gyermeket vállalni (a teljes minta 52 százaléka), átlagosan 29 éves korukra tervezik első gyermeküket. A gyermekvállalás tervezett időzítése leginkább anyagi okokra és lakáskörülményekre vezethető vissza (a kérdésre válaszolók 45, illetve 25 százaléka szerint), de jelentős azok aránya is, akik egészen egyszerűen az általuk megadott életkort érzik gyermekvállalásra legalkalmasabbnak (a válaszadók 38 százaléka az, akik az általuk megjelölt életkor előtt túl fiatalnak tartják magukat a gyermekvállaláshoz).

4. ÁBRA. GYERMEKVÁLLALÁS IDŐZÍTÉSE

(Miért nem szeretne Ön ennél fiatalabb korban gyereket? N=4122; százalékos megoszlás az érvényes válaszadók körében)

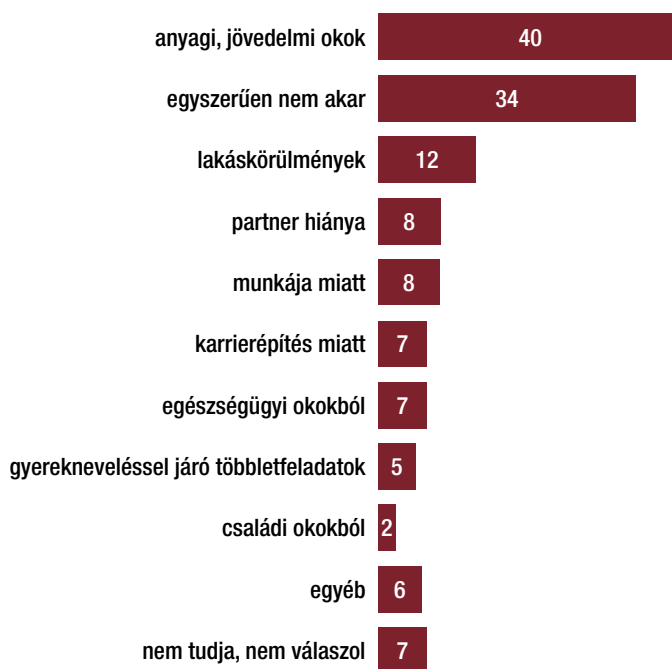
akiknek még nincs gyermekük, de vannak terveik arra nézve, hogy a jövőben hány évesen szeretnének gyermeket vállalni (n=4122)

A 15-29 éves fiatalok 5 százaléka nyilatkozta azt, hogy egyáltalán nem szeretne gyermeket. A gyermek nélkül tervezett élet legfőbb okaként anyagi, jövedelmi helyzetüket jelölték meg (40 százalék), de szerepet játszanak ez irányú terveikben a lakáskörülmények (12 százalék), a partner hiánya és a munkájuk is (8-8 százalék), 7 százalékuk pedig egészségügyi okokból nem tervez gyermeket.

5. ÁBRA. GYERMEKVÁLLALÁS ELUTASÍTÁSA

(Mi az oka annak, hogy Ön nem tervez gyermeket? n=419; százalékos megoszlás az érvényes válaszadók körében)

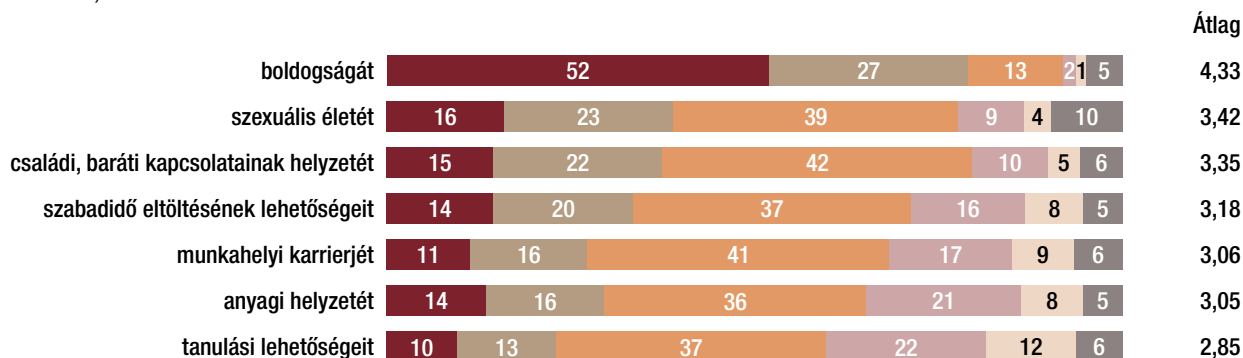
akiknek nincs, és nem is terveznek a jövőben gyermeket (n=419)

A gyermekvállalás nagymértékben növeli a boldogságérzetet a fiatalok szerint (79 százalékuk gondolja így), de valamelyest előnyösen érinti a szexuális életet, a családi-baráti kapcsolatokat, és kismértékben még a szabadidő eltöltésének lehetőségeit is. A munkahelyi karrierre és az anyagi helyzetre gyakorolt hatás megítélése megosztja a

fiatalokat, de összességében a negatív és pozitív hatásokra vonatkozó vélemények kiegyenlítik egymást, így ezen attribútumok mentén a gyermekvállalást inkább semlegesnek látják a válaszadók. A tanulási lehetőségek az egyetlen olyan vizsgált jellemző, amelyre a gyermekvállalás inkább negatív hatással van a 15-29 éves fiatalok szerint.

6. ÁBRA. GYERMEKVÁLLALÁS HATÁSAINAK MEGÍTÉLÉSE

(Véleménye szerint hogyan befolyásolja a gyermekvállalás az emberek...? N=8000; százalékos megoszlás az összes válaszadó körében)

5 = teljes mértékben javítja   4   3   2   1 = nagymértékben rontja   nem tudja, nem válaszol

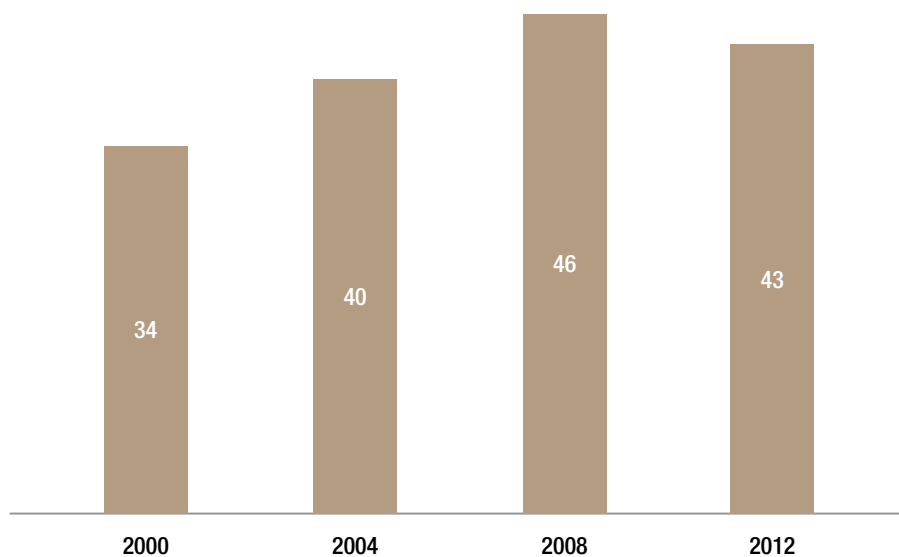

2. Oktatási helyzetkép

A korábbi hullámokhoz hasonlóan a 2012-es kutatás során is jelentős hangsúlyt fektettünk a fiatalok oktatási helyzetének feltérképezésére.

2000-től 2008-ig nagyfokú növekedés volt tapasztalható az oktatásban való részvételben (34 százalékról 46 százalékra), azonban 2012-re ez az expanzió megtorpant és valamelyest csökkent is, ebben az évben a fiatalok 43 százaléka vett részt valamilyen képzésen, tanfolyamon.

7. ÁBRA. OKTATÁSBAN RÉSZTVEVŐK ARÁNYA 2000 ÉS 2012 KÖZÖTT
(Tanul, részt vesz valamilyen iskolában vagy tanfolyamon valamilyen képzésben. N2000, N2004, N2008, N2012=8000; százalékos megoszlás az összes válaszadó körében)

Az életkor előrehaladtával csökken azoknak az aránya, akik iskolába járnak. A legnagyobb arányt a 15-19 éves korosztály képviseli, amelynek 88 százaléka vesz részt valamilyen képzésen, míg a 20-24 éves korcsoportba tartozók között az arány 38 százalék, a 25-29 évesek közül pedig csupán minden tizedik vesz részt valamilyen oktatásban jelenleg, amely 2008-hoz képest 4 százalékpontos csökkenést mutat.

Fontos említést tenni azokról a fiatalokról is, akik nem fejezték be az általános iskolát. Ez a csoport a teljes minta 2 százalékát jelenti, azonban közülük 40 százalék jelenleg is tanul, 60 százalék pedig már nem. Minden ötödik, az általános iskolát abbahagyó (jelenleg sem tanuló) fiatal a rossz eredményei miatt hagyta ott az iskolát és szintén minden ötödik családi okokra (esküvő, gyerek) hivatkozott. Figyelemre méltó, hogy az általános iskolát végzettek (akik a teljes minta egyharmadát adják) csaknem 30 százaléka jelenleg semmilyen formában sem tanul.

Szaktanulmányokkal a fiatalok 16 százaléka rendelkezik, míg érettségivel 42, diplomával pedig 8 százalékuk.

8. ÁBRA. ISKOLARENDSZERBEN TANULÓK ARÁNYA 2000 ÉS 2012 KÖZÖTT

(Tanul, részt vesz valamilyen iskolában vagy tanfolyamon valamilyen képzésben. N2000, N2004, N2008, N2012=8000; százalékos megoszlás az összes válaszadó körében)

életkori csoportok	2000	2004	2008	2012
15-19 éves	81%	81%	88%	88%
20-24 éves	24%	38%	40%	38%
25-29 éves	4%	12%	13%	9%

9. ÁBRA. A FIATALOK BEFEJEZETT ISKOLAI VÉGZETTSÉGE AZ APA VÉGZETTSÉGE TÜKRÉBEN

(Mi az Ön legmagasabb, befejezett iskolai végzettsége? Mi (volt) az édesapja/nevelőapja legmagasabb befejezett iskolai végzettsége? N=8000; százalékos megoszlás az összes válaszadó körében)

		apa iskolai végzettsége			
		legfeljebb 8 osztály	szakmunkásképző	érettségi	diploma
gyermek iskolai végzettsége	legfeljebb 8 osztály	31%	37%	28%	4%
	szakmunkásképző	26%	60%	14%	0%
	érettségi	6%	44%	44%	6%
	diploma	2%	29%	57%	12%

A szülők – jelen esetben az apa – iskolai végzettsége továbbra is nagyban befolyásolja a gyermeke végzettségét. Az adatokból jól látható, ha az apa minél magasabb végzettséggel rendelkezik, annál kisebb a valószínű-

sége, hogy a gyermeke alacsony végzettségű lesz. Azoknak a fiataloknak az esetében, akik legfeljebb 8 osztályt végeztek, az apák 68 százaléka is legfeljebb szakmunkás végzettségű, míg a diplomás fiatalok édesapáinak 69 százaléka legalább érettségivel rendelkezik. Azt is érdemes megemlíteni, hogy a diplomás apák háromnegyedének (73 százalék) a gyermeke legalább érettségivel rendelkezik, míg a legfeljebb 8 osztályt végzett apák többségének (85 százalék) gyermeke legfeljebb szakmunkás végzettségű. A fiatalok végzettsége természetesen a szülők végzettségén kívül egyéb tényezőktől is függ, például a lakóhelytől is. Az általános iskolai végzettségűek 39 százaléka valamilyen községben él, míg az érettségivel vagy diplomával rendelkezők 27 és 25 százaléka él ilyen jellegű településen. A községekben élők esetében az általános iskolai végzettség a domináns (39 százalék), míg a budapestiek esetében az érettségi (52 százalék).

Továbbtanulás

A továbbtanulással kapcsolatos attitűdök eltérnek a különböző végzettségű csoportok között. Azok közül, akik már rendelkeznek valamilyen végzettséggel, leginkább a szakmunkásképzőben végzett fiatalok hagyták abba a tanulmányaikat, ugyanis közülük csupán minden tizedik tanul jelenleg is valamit, míg az érettségizett fiatalok 39 százaléka és a diplomás fiatalok 18 százaléka tesz így.

A legerősebb továbbtanulási vágy (leszámítva a 8 általánost, vagy annál kevesebbet végzeteket) a diplomások esetében tapasztalható, ugyanis 31 százaléuk válaszolta azt, hogy szeretne továbbtanulni, míg az érettségivel rendelkezők esetében ez az arány 4 százalékponttal alacsonyabb, a 8 általánost végzetteknek pedig kevesebb, mint a fele szeretne tanulni a jövőben. A szakmunkásképzőt végzettek körében alacsony a továbbtanulás iránti vágy, ugyanis mindössze 18 százaléuk tanulna tovább a jövőben. A legtöbb fiatal valamilyen (másik) szakmát szeretne tanulni (31 százalék), 12 százaléuk érettségizni szeretne, 13 százaléuk valamilyen felsőfokú, akkreditált képzésben venne részt, 16 százaléuk pedig egyetemi alapképzésben.

A továbbtanulásra való szándék azonban nem pusztán önszorgalom, hiszen a fiatalok 61 százaléka azért (is) szeretne továbbtanulni, hogy minél jobban fizető álláshoz jusson, további 31 százaléuk pedig úgy gondolja, hogy manapság megfelelő végzettség nélkül nincs esély normális életre.

A megkérdezett fiatalok 59 százaléka beszél valamilyen idegen nyelvet, amely erős összefüggést mutat az iskolai végzettséggel. A szakmunkásképzőben végzettek csupán 27 százaléka, míg a diplomásoknak 95 százaléka tud anyanyelvén kívül más nyelven is kommunikálni. Idegen nyelvek közül még mindig az angol a legnépszerűbb, az idegen nyelveken beszélő fiatalok 80 százaléka beszél angolul, míg németül 45 százaléuk. Nyelvet tanulni a fiatalok 17 százaléka szeretne a jövőben.

A fiatalok 3 százaléka tanult már külföldön, közülük is leginkább a diplomásokra jellemző, hogy tanultak már Magyarországon kívül (7 százalék). Azok, akik már tanultak külföldön, átlagosan 16 hónapot töltöttek el külföldi oktatásban való részvétellel.

3. Munkavállalás

Az adatelvételek idején a megkérdezett fiatalok 39 százaléka dolgozott, akár bejelentve akár nem, akár alkalmazottként, akár pedig vállalkozóként, mely kisebb csökkenést mutat a 4 évvel korábbi adatokhoz képest (44 százalék). A 15-29 éves fiatalok 39 százaléka számára a munka a fő tevékenység, a fő tevékenységként munkát végzők mindössze 4 százaléka tanul. Az inaktívak (azok, akik főtevékenységként nem dolgoznak) 68 százaléka tanul, 6 százaléka pedig álláskeresési járadékot kap.

A jelenleg dolgozók mintegy 89 százaléka alkalmazott, 4 százalékuk tevékenykedik önálló vállalkozóként.

Eredményeink szerint a magyar fiatalok, fiatal felnőttek 59 százalékának volt eddigi élete során olyan munkája, amelyért pénzt kapott, a megkérdezettek pontosan 40 százaléka azonban még sohasem dolgozott pénzért. 2008-hoz képest visszaesést tapasztalunk a munkavállalást illetően, korábban a megkérdezettek 69 százalékának volt már valamilyen pénzt hozó munkája. Az első fizetett munkahelyre, átlagosan 18-19 évesen lépnek be a fiatalok.

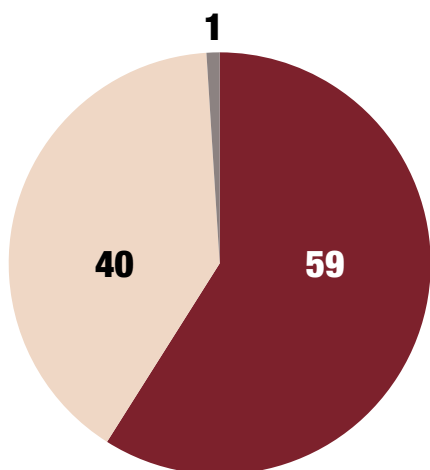
10. ÁBRA. FŐ TEVÉKENYSÉG

(És melyiket tekinti fő tevékenységének mindezek közül? N=8000; százalékos megoszlás az összes válaszadó körében)

Fő tevékenységek	Arány
tanul, részt vesz valamilyen iskolában vagy tanfolyamon	42%
dolgozik, akár bejelentve, akár nem, akár alkalmazottként, akár vállalkozóként	39%
munkanélküli, álláskeresési járadékot kap	4%
álláskeresési támogatásban részesülő, közhasznú foglalkoztatott	1%
munkanélküli, ellátás nélkül	5%
terhességi-gyermekágyi segélyen van (TGYÁS-on van)	0%
GYED-en van	1%
GYES-en van	4%
GYET-en van	0%
háztartásbeli, otthon van a gyerekkel (GYED, GYES, GYET nélkül)	1%
eltartott, otthon van	1%
rokkantnyugdíjas, rokkantjáradékos	0%
(más) nyugdíjas	0%
szociális segélyezett	1%
egyéb inaktív	0%
nem tudja	0%
nem válaszol	1%

11. ÁBRA. PÉNZÉRT TÖRTÉNŐ MUNKAVÁLLALÁS ÉS HUZAMOSABB IDEIG TÖRTÉNŐ MUNKAVÁLLALÁS

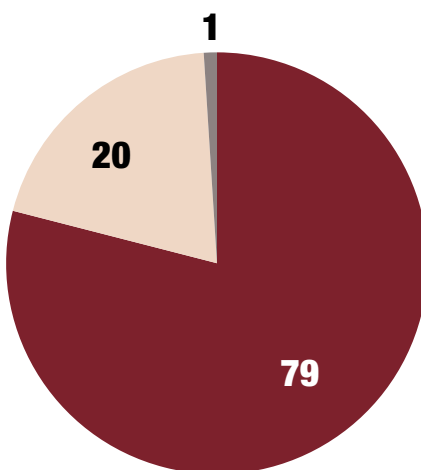
Munkavállalás pénzért (N=8000) (Eddigi élete során végzett-e olyan munkát, amiért pénzt kapott?)

igen

nem

Legalább 3 hónapig tartó munkavállalás pénzért (N=4714) (Volt már Önnek legalább 3 hónapig tartó munkavállalása, leszámítva a szünidei munkavállalásokat?)

nem tudja, nem válaszol

A munkavállaláshoz a valaha már fizetett munkát végző válaszadók közel négytizede (37 százalék), semmilyen külső segítséget nem kapott. Az erős kötések szerepe a munkakeresésben az érintett fiatalok majd harmadára jellemző (szülőktől, szűkebb családtól segítséget az érintett fiatalok csaknem 29 százaléka kapott), míg gyenge kötések minden negyedik érintett említ (ismerősök -rokonok közreműködése). Átalakulni látszik tehát a korábbi tendencia: a szülői-ismerősi segítség dominanciáját megtörte az önálló munkakeresés (kényszere), de továbbra is nagy arányú a szűk családtól való segítségkérés.

A 15-29 éves valaha már fizetett munkát végző fiatalok körében az iskola mellett vállalt munka tekintetében kisebb bővülést tapasztalunk: az érintettek 50 százaléka valamilyen rendszerességgel dolgozik vagy dolgozott az iskola mellett szünidőben, iskolai idő alatt ez az arány 26 százalék. Az idősebb, főiskolára-egyetemre

járó fiatalok körében gyakoribb az iskolaidő alatti és azon kívüli munkavégzés is. A munkából tanulmányaik mellett teljesen kimaradók aránya 48 százalék – ők azok, akik sem szabadidejükben, vagy tanítási szünetekben, sem pedig a képzésükkel párhuzamosan nem dolgoztak a megkérdezést megelőzően. Ez korábban, 2008-ban 52 százalék volt.

Legalább 3 hónapig tartó, iskolai szüneteken kívüli munkát a fiatalok 47 százaléka végzett már. A huzamosabb munkavállalás kezdetének időpontja 19-20 éves korra tehető. A munkatapasztalattal bíró fiatalok 79

százaléka dolgozott már legalább 3 hónapig egy huzamban, 20 százaléuk nem vállalt még így munkát. A világgazdasági válság hatására tovább romlottak a fiatalok munkakeresési esélyei. 2008-ban az akkori 15-29 évesek 61 százaléka legfeljebb 3 hónapon belül el tudott helyezkedni, 2012-ben már csak 56 százalékra igaz ugyanez. Az átlagosan 5,3 hónapig tartó munkakeresés 6,4 hónapra nőtt meg az eltelt 4 év alatt. Az iskolázottság jelentős különbségeket mutat az elhelyezkedéshez szükséges idő tekintetében.

Inaktivitás

Az általános iskolai végzettségűeknek átlagosan közel 12 (11,8) hónap munkakeresés után sikerült elhelyezkedni, a szakmunkás végzettségűeknek már „csak” 5,9; az érettségizettek 5,5 a diplomások pedig tanulmányaik befejezése után 4,8 hónapig kerestek munkát. A négy évvel ezelőtti állapothoz viszonyítva 2012-ben tovább tart a munkakeresés a diplomával, érettségivel és szakmunkás-bizonyítvánnyal rendelkezők számára, míg az általános iskolai végzettségűek számára átlagosan kissé rövidül az iskola befejezése és az elhelyezkedés között eltelt idő.

A fő tevékenységként dolgozó (és nem tanuló) fiatalok 17 százaléka a jelenlegi munkahelyét egyáltalán vagy inkább nem tartja biztosnak, a többség (46 százalék) azonban inkább annak gondolja. A kutatásból az is kiderül, hogy a magasabb iskolai végzettséghez társuló munkahely hordoz egyfajta biztonságérzetet. A munkahelyüket leginkább bizonytalannak érzők az alacsony iskolai végzettségűek, az általános iskolát végzetek 36 százaléka érzi inkább biztosnak jelenlegi munkahelyét, a diplomások közel kétharmada értékeli ugyanígy a helyzetét.

A jövőbeli kilátások, az adott lakóhelyen, adott végzettséggel való elhelyezkedési lehetőségek megítélése borús képet mutat: a megkérdezettek 58 százaléka inkább kedvezőtlennek ítéli jövőbeli lehetőségeit. A községekben élők, valamint az alacsonyan iskolázottak ítélik legkedvezőtlenebbnek a helyzetüket. A teljes lakosságnál megjelenő tendencia, mely szerint a falvakban élő, alacsonyan iskolázott munkavállalók helyzete a legkedvezőtlenebb, a fiatal korosztálynál is megjelenik.

A fiatalok negyede megtapasztalta már a munkanélküliséget, 18 százalékuk volt már regisztrált munkanélküli, 4 százalékuk nem regisztrált, további 4 százalékuk pedig mindkettő. A leggyakrabban a szakmunkás végzettségűek élték meg a munkanélküliséget, mindössze 51 százalékuk mondta, hogy még soha sem volt állás nélkül. A legjobb – bár korántsem megnyugtató – helyzetben ismét a felsőfokú végzettségűek vannak, a körükben a legalacsonyabb a munkanélküliséget megtapasztalók aránya.

A munkaerőpiacon aktív fiatalok között a jelenleg munkakeresők aránya 14 százalék, a 19-24 éves korosztályban a legnagyobb ez az arány, mintegy 19 százalékuk kíván (másutt) elhelyezkedni.

12. ÁBRA. A MUNKAVISZONY MEGSZŪNÉSÉNEK OKAI

(Miért ért véget ez a legutóbbi munka, munkaviszony? N=1678; százalékos megoszlás az érvényes válaszadók körében)

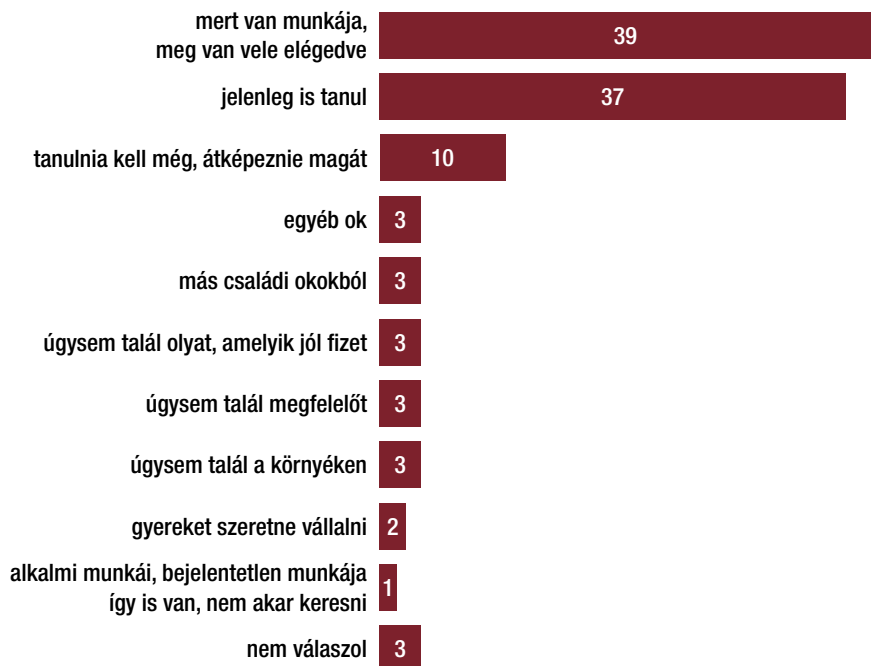
Az elhelyezkedéshez szükséges időt tekintve a legoptimistábbnak a diplomások tekinthetők: mindössze 1 százaléuk gondolja úgy, hogy nem fog tudni elhelyezkedni, az általános iskolai végzettséggel rendelkezők körében ez az arány kiemelkedően magas, 13 százalék. A mindössze 8 osztályt végzettek közel egynegyede 6 hónap vagy annál hosszabb munkakeresési periódussal számol a sikeres elhelyezkedésig.

A fizetés tekintetében elmondható, hogy a kutatás során megkérdezett jelenleg, vagy korábban aktív fiatalok egyötöde az egész fizetését zsebbe kapta (kapja), 6 százaléuk csak egy részét, kétharmada azonban nem találkozott a feketemunkával, illetve a zsebbe történő kifizetéssel.

A foglalkozási csoportok szignifikánsan elválnak a feketemunka terén: az őstermelők, illetve alkalmi munkából élők nagy hányada (44 illetve 52 százalék) kapja teljes egészében zsebbe a fizetését, míg az alkalmazottak 15 százaléka. A 2008-as eredményekhez képest az alkalmazottak körében kismértékű javulás tapasztalható, (négy évvel korábban 17 százalék volt az eredmény), az alkalmi munkások körében azonban a korábbi 36 százalékról jelentős mértékű az emelkedés.

13. ÁBRA. MIÉRT NEM KERES MUNKÁT

(Miért nem keres munkát? N=6857; százalékos megoszlás az érvényes válaszadók körében)

Az iskolai végzettséget vizsgálva a tendencia változatlan: az alapfokú végzettségűek körében szignifikánsan nagyobb a feketén dolgozók aránya, mint a közép- vagy felsőfokú végzettségűek körében.

A munkavállalási lehetőségek, a munkahelyek folyamatos megszűnése nem csak a teljes lakosságban, de a

fiatal, 15-29 éves korosztályban is jelentős problémát okoz. A négy évvel ezelőtti állapothoz képest csökkent a munkában állók aránya, ez azonban nem a munkavállalási kedv csökkenésére, sokkal inkább a lehetőségek szűkülésére enged következtetni. Elmondható, hogy a jövőbeli kilátásait a korábbiakhoz képest komorabban látják a fiatalok, a munkahelyüket kevésbé látják biztosnak, az elhelyezkedést csak hosszú munkakeresés után tartják lehetségesnek. Jelentősen differenciál az iskolai végzettség, továbbra is igaz, hogy az alapfokú végzettséggel munkaerőpiacra lépők esélyei valamivel javultak a korábbiakhoz képest, ugyanakkor az átlagnál továbbra is lényegesen rosszabb, hosszabb munkakeresés és nagyobb bizonytalanság várja őket. A felsőfokú végzettség megszerzése sem jelent teljes biztonságot, tovább nőtt az elhelyezkedéshez szükséges idő, a munkahelyi bizonytalanság – ugyan kisebb mértékben – de a diplomával rendelkezőket is sújtja.

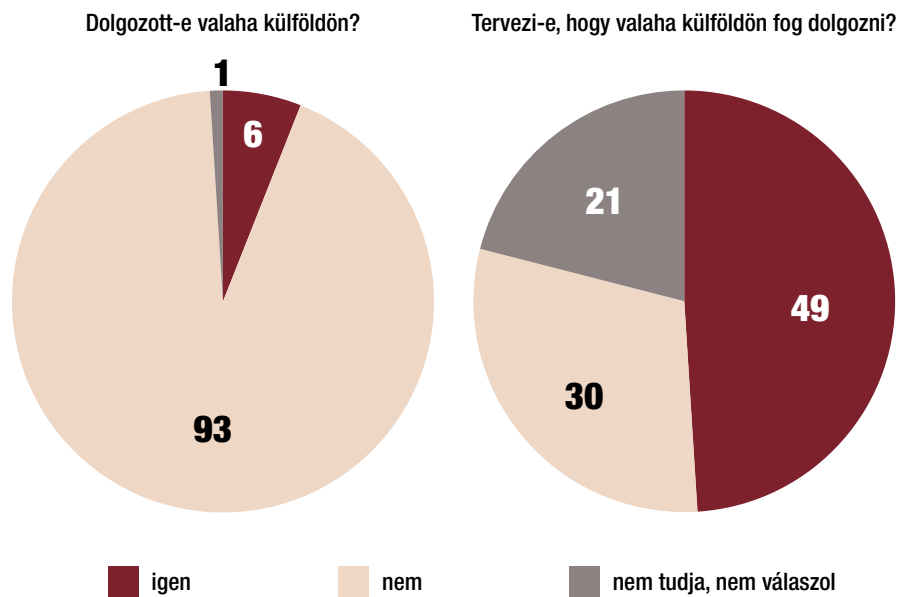
4. Nemzetközi migráció

A Magyar Ifjúság 2012 részletesen foglalkozik a külföldi munkavállalás (és tanulás), nemzetközi migráció kérdéskörével is. Kutatásunkból kiderül, hogy szinte minden második (49 százalék) 15-29 éves fiatal tervezi, hogy valamikor külföldön munkát vállal. Egy másik kérdésből kiderül, hogy a korosztály 10 százaléka pedig a külföldön való tanulás lehetőségével is foglalkozik. A külföldi oktatás életkori sajátosságából adódóan a 15-19 évesek körében népszerű (14 százalék), hiszen feltételezhetően az idősebbek vagy a tanulmányaik végén járnak, vagy már be is fejezték azt, így jelenlegi feladatuknak inkább a munkaerőpiacon való elhelyezkedést tekintik.

Fontos megemlíteni, hogy 2011. májusával több régi EU-tagország teljesen megnyitotta munkaerőpiacát a magyar munkavállalók számára, így azok is kedvet kaphattak, akik számára riasztó volt az illegális munkavállalás gondolata. Az ügyintézésel járó kényelmetlenségek a fiatalok mindössze 32 százalékát tartja vissza a munkavállalástól. A fiatalok körében is népszerűnek bizonyul Ausztria és Németország, ugyanis a már korábban külföldön dolgozó fiatalok (6 százalék) több mint fele német nyelvterületen helyezkedett el (27 százalék Németországban, 26 százalék Ausztriában). Harmadikként preferált ország Anglia, ahol az imént említett csoport 21 százaléka a múltban már dolgozott.

14. ÁBRA. KÜLFÖLDI MUNKATAPASZTALAT ÉS JÖVŐBELI KÜLFÖLDI MUNKAVÁLLALÁS

(Dolgozott-e valaha külföldön? Tervezi-e, hogy valaha külföldön fog dolgozni? (N=8000; százalékos megoszlás az összes válaszadó körében)

A megkérdezett fiatalok mindössze egyharmada ragaszkodik ahhoz, hogy kizárólag Magyarországon éljen. A 15-19 évesek kisebb arányban (27 százalék), a 25-29 évesek nagyobb arányban (42 százalék) kizárólag Magyarországon tudják elképzelni az életüket. A migráció kutatásánál fontos megemlíteni, hogy az esetek többségében nem eleve letelepedési szándékú kivándorlásról beszélhetünk, még ha az előre el nem tervezett esetek egy részében az is történik. A magyar fiatalok mindössze 12 százaléka tudja egyáltalán elképzelni azt, hogy végleg elhagyja az országot. Közülük is az átlagnál magasabb arányban tervezik ezt a dunántúli fiatalok. További 13 százalékuk fél évnél kevesebbre, 27 százalékuk azonban ennél hosszabb időre tervez. Összefüggés van a hazához ragaszkodás és a válaszadó regionális elhelyezkedése között. Legkevésbé a közép- és dél-dunántúliak (22 illetve 20 százalék), valamint a dél-alföldiek (29 százalék) kötődnek az országhoz. Ennek okát a régió szegénységével nem magyarázhatjuk, hiszen a legszegényebbnek számító észak- magyarországi átlag csak kevésbé marad el az összes megkérdezettétől.

A már külföldön szerencsét próbáló fiatalok (6 százalék) összességében valamivel több, mint egy évet tartózkodtak külföldön (14 hónap). Az életkor növekedésével nő a külföldön munkát vállalók és a kint töltött hónapok száma is, a 15-19 évesek 5 százaléka dolgozott már a határon túl és átlagban 9 hónapot töltött ott, a 25-29 évesek 55 százaléka dolgozott korábban külföldön és átlagban 18 hónapig maradt távol az országtól. Ha a munkalehetőségek számát nézzük, nem meglepő, hogy a Budapesten élők hatszor kevesebben és fele annyi időt töltöttek a határon túl, mint a kisebb településeken élők.

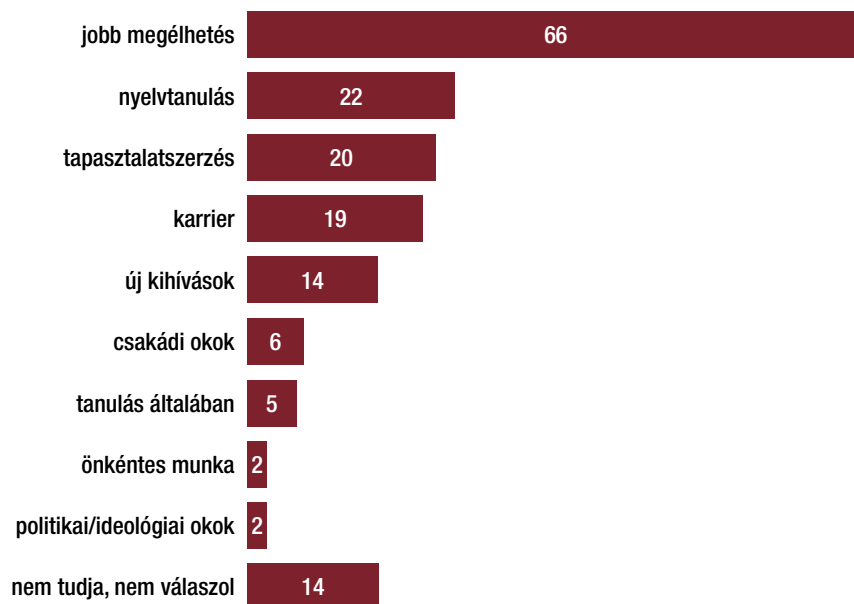
15. ÁBRA. AZ ORSZÁG ELHAGYÁSA TANULÁS VAGY MUNKA CÉLJÁBÓL

(Amennyiben lenne lehetősége arra, hogy külföldön tanuljon, dolgozzon, hajlandó lenne-e elhagyni az országot hosszabb-rövidebb időre? N=8000; százalékos megoszlás az összes válaszadó körében)

16. ÁBRA. AZ ORSZÁG ELHAGYÁSÁNAK OKAI

(Az alábbiak közül mi az, amiért (mégis) hajlandó lenne? N=8000; százalékos megoszlás az összes válaszadó körében)

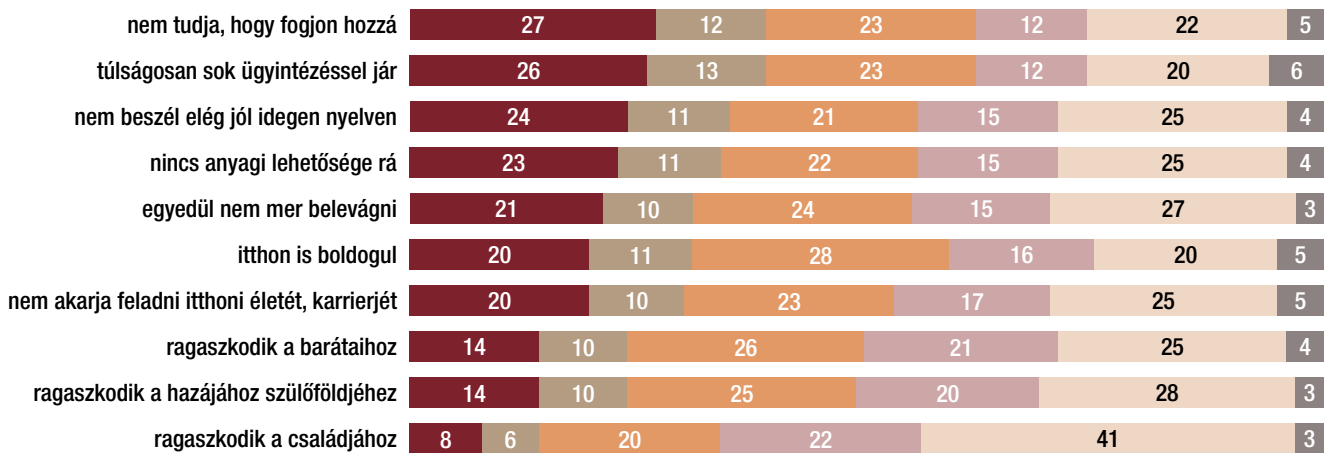
Az összes fiatal kétharmada a jobb megélhetés reményében hagyná el az országot. A megélhetés a diplomások körében is igen fontos (60 százalék), azonban legtöbbször a szakmunkás-képzőt végzetek körében említették a megélhetést, mint motiváló tényezőt (73 százalék). A nyelvtanulás, a tapasztalatszerzés és a karrier lehetősége

legnagyobb mértékben a 15-19 éveseknél és a diplomával rendelkezőknél jön számításba, továbbá a kihívásokat is leginkább ez a két demográfiai csoport keresi. Kevesek számára ösztönző a külföldi önkéntességi szolgálat, továbbá politikai és ideológiai okok miatt is mindössze a fiatalok 2 százaléka hagyná el az országot.

17. ÁBRA. VISSZATARTÓ ERŐ AZ ORSZÁG ELHAGYÁSÁBAN

(Mennyire tartják vissza a következők attól, hogy hosszabb-rövidebb időre elhagyja az országot? N=8000; százalékos megoszlás az összes válaszadó körében)

1 = egyáltalán nem tartja vissza   2   3   4   5 = teljes mértékben visszatartja   nem tudja, nem válaszol

Kutatások már kimutatták, hogy a migrációs hajlandóságot leginkább egy családtag külföldön való tartózkodása növeli, így fordított esetben ez visszatartó erőként szolgálhat. Ennek megfelelően a válaszadóink leginkább a családhoz való ragaszkodást emelték ki, 63 százalékukat, teljes mértékben vagy inkább befolyásolná a maradásban. Továbbá egy ember életének – főleg fiatalon – fontos részét

jelentik a barátok, akik a megkérdezettek 46 százalékát inkább visszatartják a külföldi munkavállalástól, továbbá a hazaszeretet a fiatalok közel felét tántorítja el. Legkevésbé a tapasztalatlanság és az ügyintézésel járó kényelmetlenségek okoznak gondot a fiataloknak, 36 százalékukat az sem tartaná vissza, ha Magyarországon is megfelelőek lennének az életkörülményei.

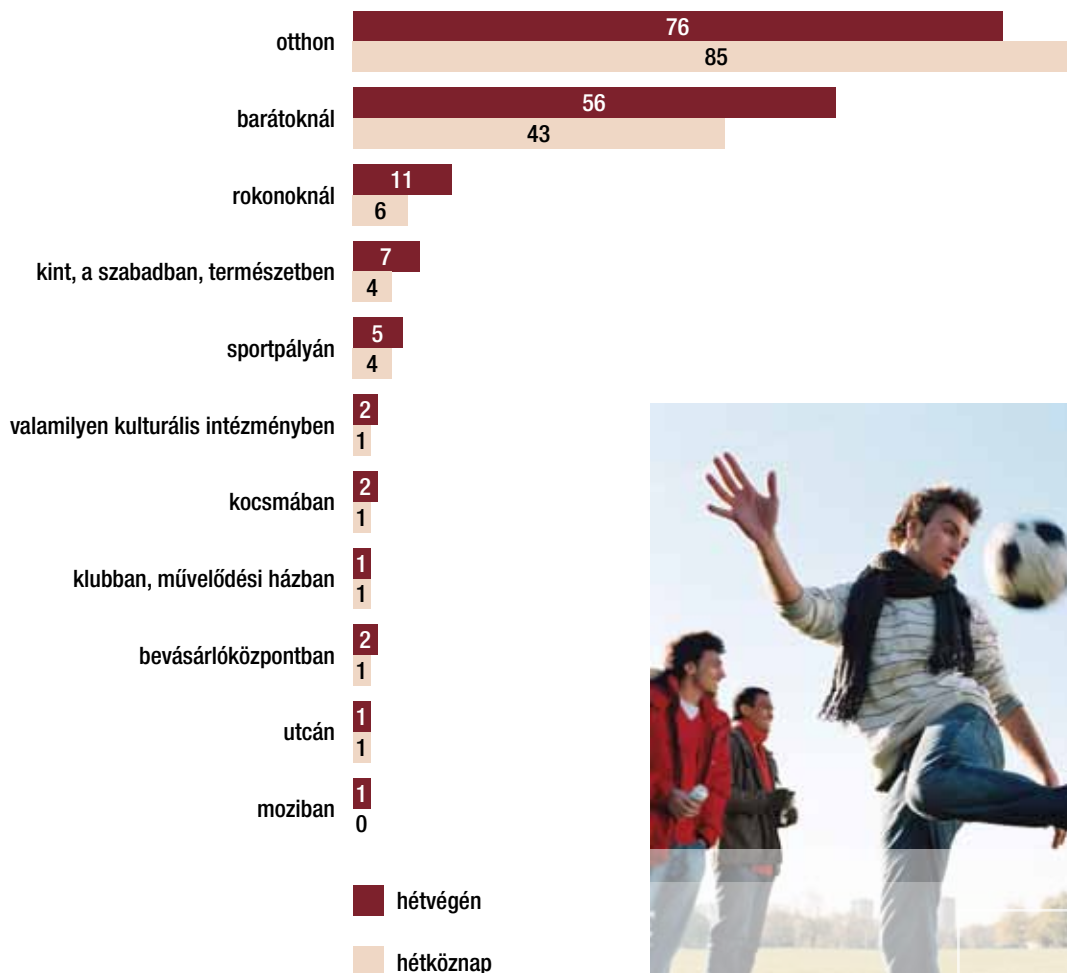
5. Szabadidő

A fiatalok 8 százalékának saját bevallása szerint a hétköznapi teendők mellett semmilyen szabadideje nincs és 4 százalékuknak a hétvégét is a kötelezettségek töltik ki. A többiek hétköznaponként átlagosan 3,5 óra, hétvégénként 8 óra szabadidőről számoltak be.

A fiatalok szabadidő eltöltése 2012-ben a korábbi tapasztalatokhoz képest részben más mintázatokat mutat. A szabadidő terei alapvetően nem változtak meg, a fiatalok továbbra is otthonukban és barátaiknál töltik el leggyakrabban a kötelezéseik után fennmaradt idejüket legyen szó egy átlagos hétköznapról, vagy hétvégéről.

18. ÁBRA. A SZABADIDŐ ELTÖLTÉSÉNEK HELYE

(Hol tölti szabadidejét a leggyakrabban egy átlagos hétköznapon illetve hétvégén? N=7345; százalékos megoszlás az érvényes válaszadók körében)

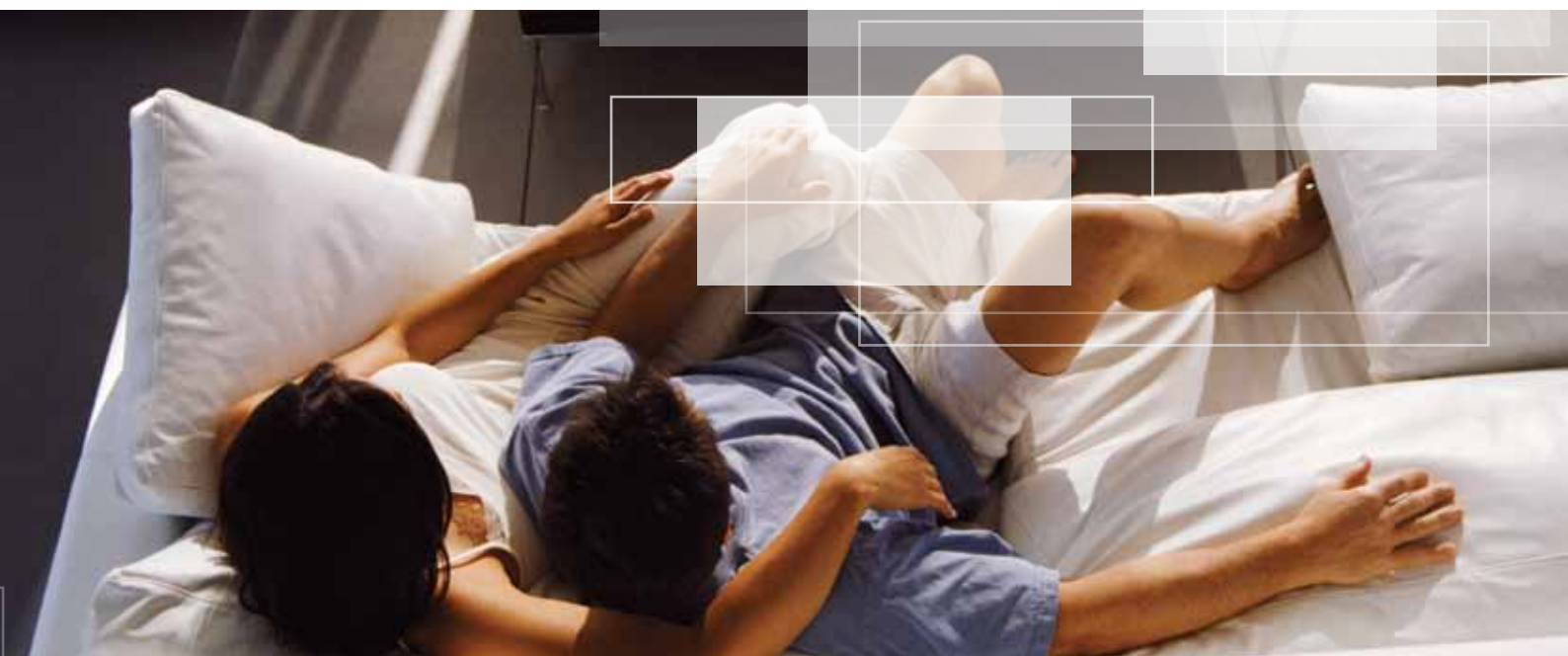
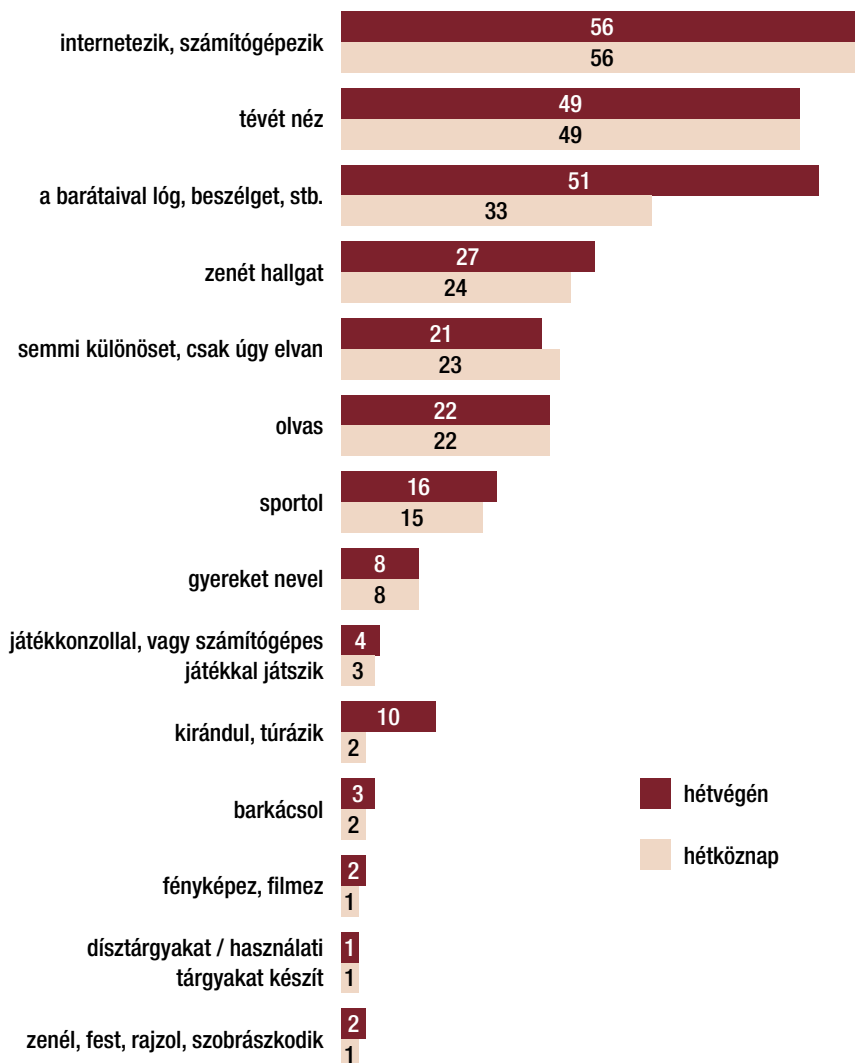

A 15-29 évesek szabadidős tevékenységei már sokkal nagyobb változatosságot és a korábbiaktól való eltérést mutatnak. A leginkább figyelemre méltó változást a leggyakoribb tevékenységben találjuk, míg 2008-ban a fiatalok többségének szabadidejét a televízió uralta (65-68 százalék), addig 2012-ben már kevesebb, mint felükre (49-49 százalék) igaz ugyanez. Ezzel együtt a szabadidő legfontosabb tevékenysége a számítógép- és internethasználat lett. A televízió mellett a zenehallgatás, az olvasás és a videojátékozás is visszaszorult, ugyanakkor a „semmittevés” némi növekedést mutat. A 2012-es kutatásból csakúgy, mint a négy évvel ezelőttiből jól kimutatható, hogy a barátságok ápolása főként hétfői tevékenység (51 vs. 33 százalék).

2012-ben volt lehetőségünk néhány – a korábbi kutatásokban nem szereplő – aktív szabadidős elfoglaltságra is rákérdezni, amiből kiderül, hogy hétfőnként csupán minden tizedik fiatal szokott kirándulni, vagy túrázni és mindössze a 15-29 évesek néhány százalékára jellemző, hogy valamilyen alkotó, művészi tevékenységet végez szabadidejében.

19. ÁBRA. SZABADIDŐS ELFOGLALTSÁGOK

(Mit csinál leggyakrabban a szabadidejében? N=7345 százalékos megoszlás az érvényes válaszadók körében)

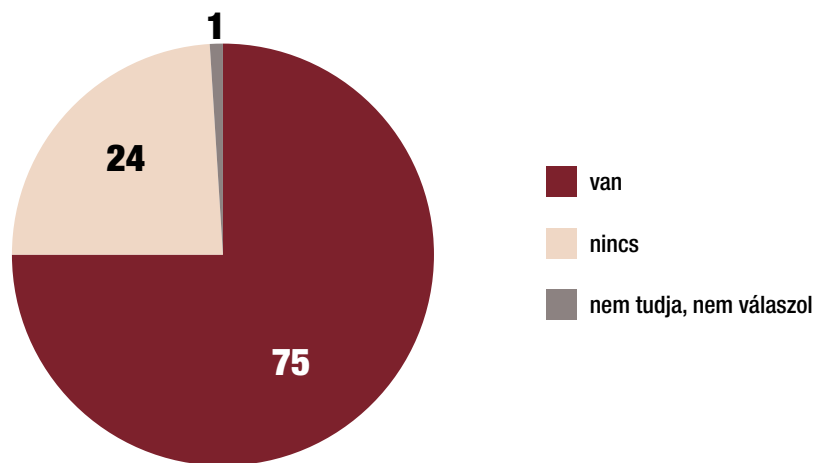
A fiatalok negyedének (24 százalék) nincs olyan baráti köre, társasága, amellyel gyakran van együtt szabadidejében. A magányos fiatalok között felülreprezentáltak a nők/lányok (28 százalék), a 25-29 évesek (31 százalék) és a szakmunkás képesítéssel rendelkezők, a házasok (43 százalék), a gyermekesek (47 százalék) azok, akiknek kevesebb szabadidejük van és azok, akik rosszabb anyagi körülmények között élnek.

A magyarországi fiatalok közel háromtizedének (29 százalék) van törzshelye, ami a fiúkra/férfiakra (34 százalék) és a 20-24 évesekre (31 százalék) jellemzőbb.

A törzshelyek a legtöbb esetben valamilyen vendéglátóhelyen (45 százalék), vagy szabadterén (19 szá-

20. ÁBRA. BARÁTI KÖR - A SZABADIDŐ ELTÖLTÉSÉHEZ

(Van-e olyan baráti köre, társasága, amellyel gyakran van együtt szabadidejében? N=8000; százalékos megoszlás az összes válaszadó körében)

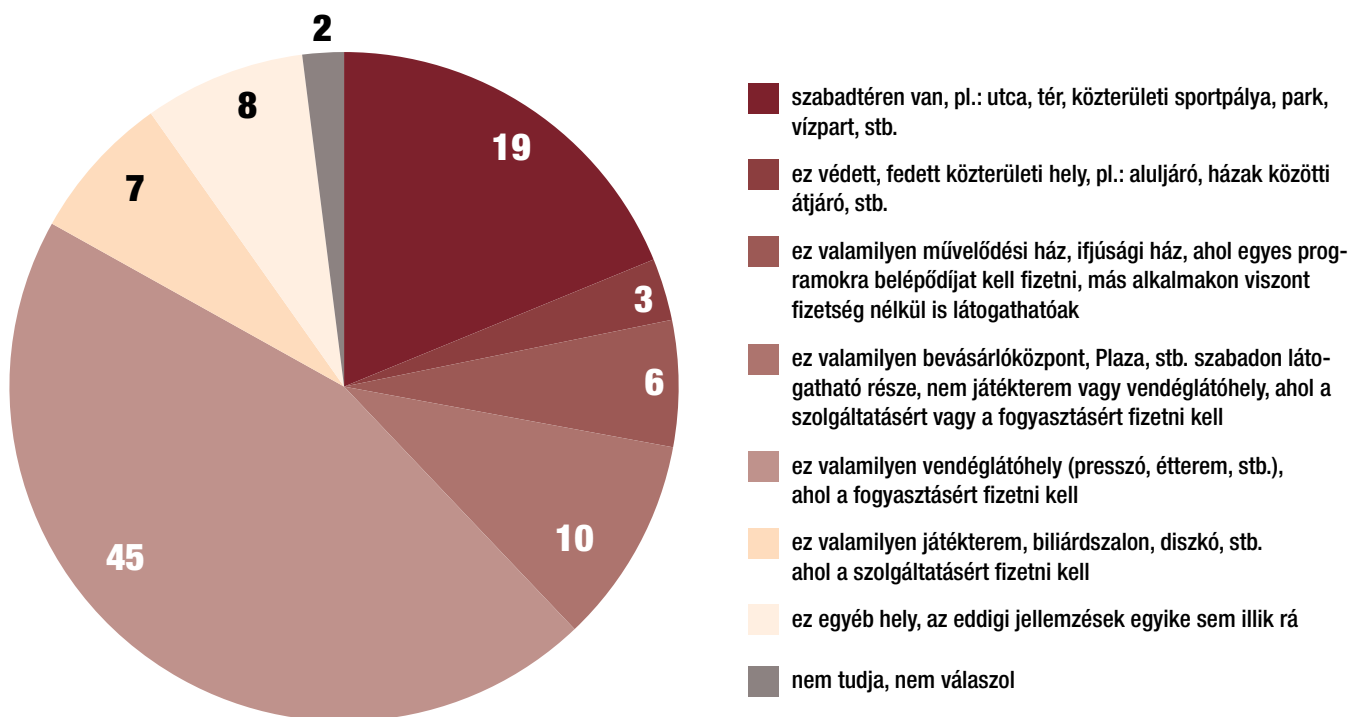

zalék), esetleg valamilyen bevásárlóközpontban (10 százalék) vannak. A kifejezetten ifjúsági közösségi

térként is működtethető művelődési házak, ifjúsági házak csupán a törzshelyek 6 százalékát teszik ki.

21. ÁBRA. TÖRZSHELYEK

(Felsorolok néhány leírást. Kérem, válassza ki, hogy ezek közül melyik illik legjobban az előbb jellemzett törzshelyre. N=2277; százalékos megoszlás az érvényes válaszadók körében)

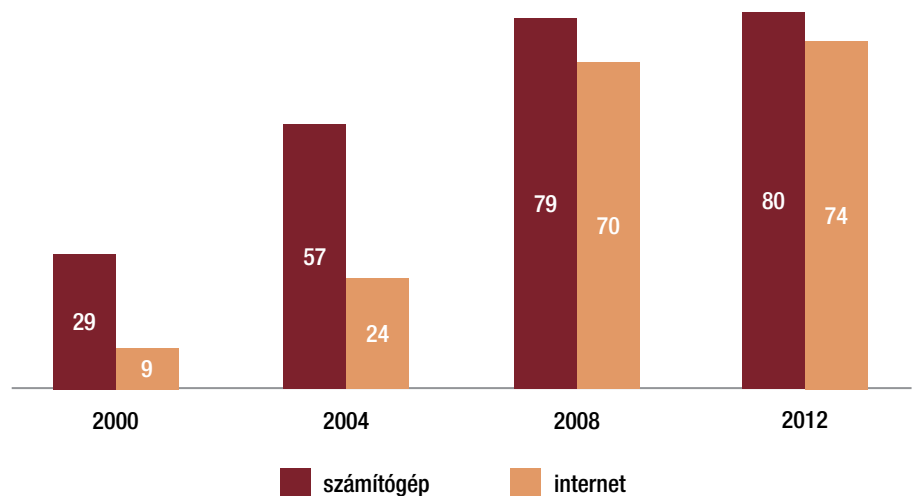
6. Új média

Fentebb láthattuk, hogy a fiatalok szabadidő-eltöltésében legfontosabb szerepe a médiának és ezen belül a számítógépnek, internetnek van. A számítógép és internet-hozzáférést szemlélve az ezredfordulótól napjainkig megállapíthatjuk, hogy a 15-29 évesek esetében 2008-at követően a folyamatos bővülés megtorpant, az otthoni hozzáféréssel nem rendelkezők aránya konzerválódott. A 2012-es adatok azt mutatják, hogy a fiatalok túlnyomó többségének otthonában van számítógép (80 százalék), amely többségében internetkapcsolattal is rendelkezik.

A hozzáférést jól magyarázzák a területi jellemzők, a községekben és a fejletlenebb régiókban kisebb a penetráció és a kedvezőtlenebb anyagi

22. ÁBRA. SZÁMÍTÓGÉP ÉS INTERNET-HOZZÁFÉRÉS A FIATALOK HÁZTARTÁSAIBAN, 2000 ÉS 2012 KÖZÖTT

(Van-e otthon [ebben a háztartásban, ahol lakik] számítógép? Van-e otthon [ebben a háztartásban, ahol lakik] internet? N2012=8000; százalékos megoszlás az összes válaszadó körében)

helyzetben lévő fiatalok otthonaiban is az átlaghoz képest jóval kisebb hozzáférésről számolhatunk be. A szubjektív anyagi helyzet szerint vizsgálva a penetrációs adatokat megállapíthatjuk, hogy míg a jobb anyagi helyzetben élők otthonaiban általános a számítógép és az internet jelenléte, az anyagi gondokkal küszködők esetében már csupán minden második esetben (61 százalék számítógép és 53 százalék internet) a nélkülözések között élők háztartásaiban még ennél is ritkábban van jelen a számítógép és az internet (34 vs. 27 százalék).

Infokommunikációs eszközök

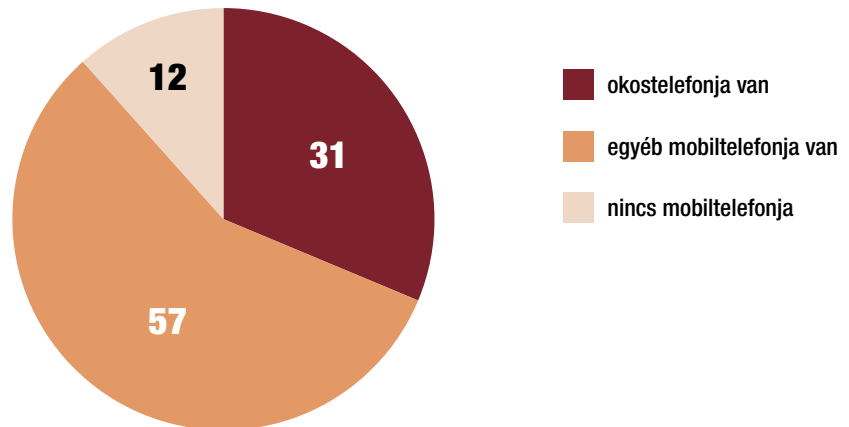
Az infokommunikációs eszközök fejlődésében napjaink legfontosabb trendje az okostelefonok megjelenése és terjedése. 2012 őszén szinte minden harmadik (31 százalék) 15-29 éves magyar fiatalnak van okostelefonja.

A fiatalok többségének (57 százalék) azonban korábbi generációs (nem okos) készüléke van és minden tizedik nem rendelkezik saját mobilkészülékkel. A mobilkészülékek státuszszimbólum szerepét jól jelzi, hogy a legkedvezőbb helyzetben élők felének már okostelefonja van, míg a legrosszabb helyzetben élők négytizedének mobiltelefonja sincs.

A korcsoport szerinti bontásból kiderül, hogy az okostelefon, illetve a mobiltelefon birtoklás esetében nem beszélhetünk szignifikáns különbségekről, mindhárom vizsgált korcsoportban hasonló arányban rendelkeznek ilyen mobil eszközökkel.

23. ÁBRA. OKOSTELEFON PENETRÁCIÓ

(Van-e Önnek saját okostelefonja? Van-e Önnek saját mobiltelefonja? N=8000; százalékos megoszlás az összes válaszadó körében)

24. ÁBRA. SAJÁT INFOKOMMUNIKÁCIÓS ESZKÖZÖK

(Van-e Önnek saját...? N=8000; százalékos megoszlás az összes válaszadó körében)

Saját ...	Arány (%)
számítógép, laptop	63%
mobiltelefonján, okostelefonján internet-hozzáférés	50%
digitális fényképezőgép, digitális kamera	32%
hordozható mp3/mp4/mp5 lejátszó	25%
játékkonzol	7%
tablet	3%
e-book olvasó	2%

Közösségi oldalak

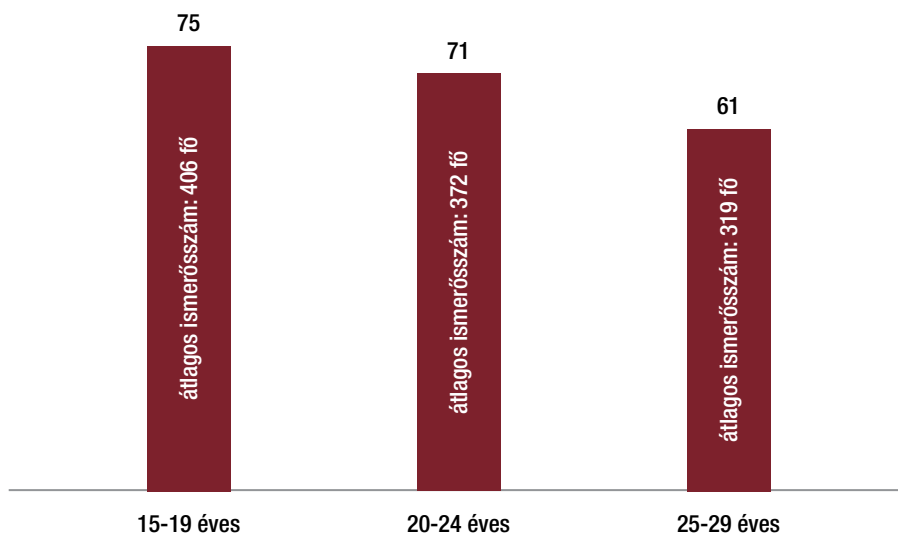
A magyar 15-29 évesek kétharmada (69 százalék) tagja valamilyen internetes közösségi oldalnak, amely leginkább a Facebook-ot jelenti.

Minél fiatalabbakat vizsgálunk, annál nagyobb arányú tagságot találunk, míg a tizenévesek háromnegyede (75 százalék), a 25-29 évesek csak hattizede (61 százalék) tagja internetes közösségi oldalnak. Az ismerősszám is a legfiatalabb korcsoportban a legmagasabb (átlagosan 406 fő).

A közösségi oldalakat a leggyakrabban régi barátokkal, ismerősökkel való kapcsolattartásra használják a fiatalok, gyakorlatilag ez a közösségi oldalak legfontosabb funkciója. Minden negyedik megkérdezett 15-29 éves legalább hetente a kapcsolattartáson és a szórakozáson túli célokból (segítségkérésre, tanácskérésre; munkakeresésre; üzleti kapcsolattartásra) is használja a közösségi oldalakat.

25. ÁBRA. INTERNETES KÖZÖSSÉGI OLDALAK

(Tagja-e Ön valamilyen internetes közösségi portálnak, például a Facebook-nak, iWiW-nek, vagy más interneten szerveződő csoportnak? N=8000; százalékos megoszlás az összes válaszadó körében)

26. ÁBRA. „KÖZÖSSÉGI” TEVÉKENYSÉGEK

(És milyen gyakran szokta Ön a közösségi oldalakat ... használni? N=5487; százalékos megoszlás az érvényes válaszadók körében)

„közösségi” tevékenységek	legalább hetente egyszer
régi barátokkal / ismerősökkel való kapcsolattartásra	64%
szórakozásra	44%
a családjával való kapcsolattartásra	42%
új barátságok kialakítására	35%
játékra	29%
segítségkérésre, tanácskérésre	23%
munkakeresésre	13%
üzleti kapcsolattartásra	11%

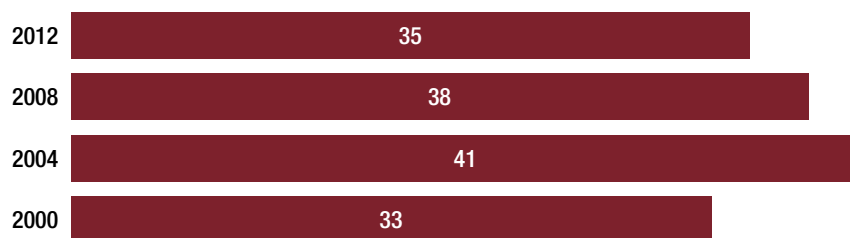

7. Sportolási szokások

A 2012-es adatok szerint a fiatalok bő harmada (35 százalék) végez rendszeres testmozgást a kötelező (iskolai) testnevelési órán kívül. 2000 és 2004 között pozitív változást tapasztaltunk, míg az idei és a 2008-as adatok is 3-3 százalékos csökkenést mutattak az előző mérési évekhez képest. Látható, hogy az évek során nemhogy fejlődött volna a „tudatos” testmozgás a fiatalok körében, sokkal inkább nőtt a nem sportolók aránya (64 százalék), elmondható tehát, hogy a rendszeres sportolás – mint az életforma – az elmúlt években sem lett igazán divatos a 15-29-es korosztályban.

27. ÁBRA. RENDSZERES TESTMOZGÁS VÉGZÉSE

(Végez-e rendszeresen testmozgást, sportol-e (a kötelező testnevelési órán kívül)? N=8000; százalékos megoszlás az összes válaszadó körében)

A sportoló fiúk/férfiak aránya gyakorlatilag nem változott 2004 óta, míg a sportoló lányok/nők aránya 27 százalékra csökkent a 2004-es 34 százalékról, ami egyfajta visszarendeződést mutat, az ezredfordulón mért 27 százalékos, legalacsonyabb értékhez.

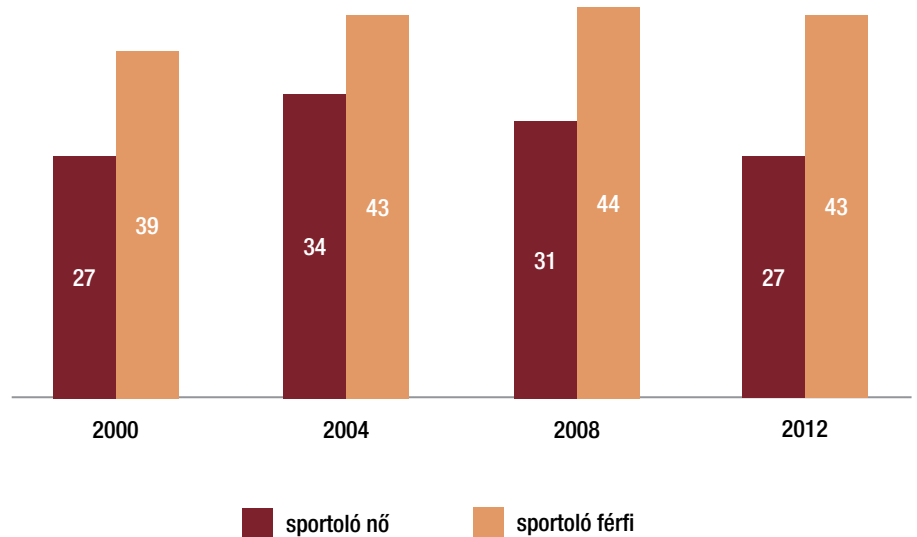
A tipikus sportoló: 15-19 éves, megyeszékhelyen élő fiú. Ahogy a korábbi adatokból is látszik, nincs változás abban a trendben, miszerint a kötelező testnevelésen kívül a legfiatalabbak (15-19 évesek) sportolnak leginkább aktívan. Ők átlag fölött (44 százalék), a 20-24 évesek körében 34, míg a fiatalok „idősebbik csoportjában” ez az aktivitás már csupán erősen átlag alatti, 29 százalékos.

Az urbanizáltság és a sportolás között nem mutatható ki egyértelmű összefüggés. A sportolók községi, városi aránya az átlagot hozza, attól nem is tér el szignifikánsan. A megyeszékhelyen élő fiatalok nagyobb arányban sportolnak (40 százalék), míg nagy esést mutat a fővárosiak fizikai aktivitása, mindössze minden negyedik (25 százalék) budapesti folytat rendszeres sport célú tevékenységet. A legsportosabb régió a dél-alföldi, ahol a 15-29 évesek 43 százaléka sportol rendszeresen az iskolai kereteken túl.

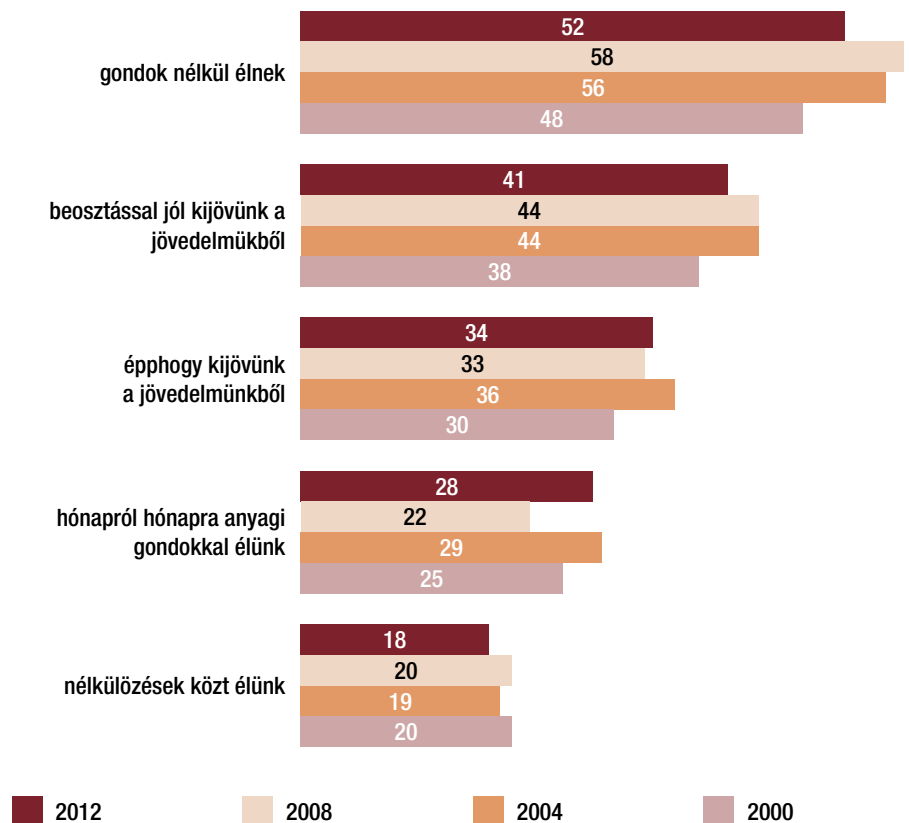
Iskolázottság tekintetében továbbra is látható az összefüggés, miszerint a diplomával rendelkező fiatalok életében van leginkább jelen a sport. A legfeljebb 8 általánost végzettek a diplomások után a legaktívabbak (38 százalék) ami jórészt a korosztály hatásának köszönhető. A korcsoportos bontás szerint a 15-19 évesek a legsportosabbak a fiatalok között.

A szubjektív anyagi helyzet és a sportolási tevékenység összefüggése továbbra is markáns. A gondok nélkül élők és a beosztással jól kijövők felülreprezentáltak a sportolók közt (52, 41 százalék), míg a hónapról hónapra anyagi gondokkal és a nélkülözések között élők csupán a 28 és 18 száza-

28. ÁBRA. RENDSZERES TESTMOZGÁS VÉGZÉSE - NEMEK SZERINT
(Végez-e rendszeresen testmozgást, sportol-e (a kötelező testnevelési órán kívül)? (nemek szerinti bontásban N=8000; százalékos megoszlás az összes válaszadó körében)

29. ÁBRA. RENDSZERES TESTMOZGÁS VÉGZÉSE - SZUBJEKTÍV ANYAGI HELYZET SZERINT
(Végez-e rendszeresen testmozgást, sportol-e (a kötelező testnevelési órán kívül)? (szubjektív anyagi helyzet szerinti bontásban) N=8000; százalékos megoszlás az összes válaszadó körében)

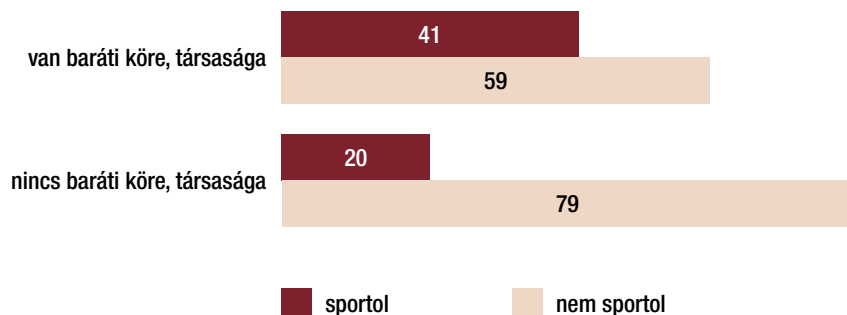
léka sportol rendszeresen a kötelezően előírtakon kívül. A legtehetősebbek és a legszegényebbek közötti arány majd' háromszoros, (2,9) értéket mutat.

Az aktív sportolás, mint társadalmi kohéziós erő nagyon jól látható az alábbi bontásban.

Akinek van baráti köre, társasága, amellyel gyakran van együtt a szabadidejében, azok átlag feletti aktivitást tanúsítanak (41 százalék), míg akik nem részesei ilyen csoportoknak, azok sportolási potenciálja erősen átlag alatti, közülük mindössze minden ötödik fiatal számol be rendszeres testmozgásról (20 százalék).

30. ÁBRA. RENDSZERES TESTMOZGÁS VÉGZÉSE - BARÁTI KÖR SZERINT

(Végez-e rendszeresen testmozgást, sportol-e (a kötelező testnevelési órán kívül)? (baráti kör szerinti bontásban) N=8000; százalékos megoszlás az összes válaszadó körében)

Sport és attitűdök

A 2008-as adatfelvételhez hasonlóan 2012-ben is megkérdeztük, hogy a sportolás okát miben látják a fiatalok, mivel magyarázzák azt. A legfontosabb okként a rendszeres testmozgást végző fiatalok az „edzett legyen” választ adták, (61 százalék), ezt követte az „egészséges legyen”, amit minden második fiatal (48 százalék) említett. A sportolás társas jellegét erősíti, hogy a sportoló fiatalok negyede (25 százalék) megemlítette a jó társaságot, mint fontos szempontot.

Kevésbé fontos okként jelentkeznek a „fogyni szeretne” (9 százalék), „szülei javaslatára” (3 százalék) és az „egyéb” indokok (2 százalék).

31. ÁBRA. RENDSZERES SPORTOLÁS MOTIVÁCIÓI

(Miért sportol Ön rendszeresen? N2008=820 és N2012=2829; százalékos megoszlás az érvényes válaszadók körében)

	2008. aki végez rendszeres testmozgást, sportol (% , N=820)	2012. aki végez rendszeres testmozgást, sportol (% , N=2829)
edzett legyen	60%	61%
egészséges legyen	68%	48%
jó legyen a közérzete	48%	33%
örömet okoz	39%	30%
a jó társaság kedvéért	20%	25%
jól nézzen ki	33%	22%
fogyni szeretne	13%	9%
szülei javaslatára	3%	3%
egyéb	-	2%

Egészség- és testtudatosság

A 15-29 éves korosztály szubjektív egészség- és testtudatosságát ismételten az edzettségi szint, a külső, valamint az egészséggel, közérzettel való elégedettség mentén vizsgáltuk. Az elégedettek tábora – melyet a 4-es és az 5-ös érték összevonása alatt értünk – mind a három kérdésben többségben van.

A magyar fiatalok az egészségükkel és a közérzetükkel a leginkább elégedettek (73 százalék). Ezt követi a külsővel való elégedettség (59 százalék) majd az edzettségi szint, ami a fiatalok 52 százaléka szerint jellemző „inkább”, illetve „teljes mértékben”-rá. Fontos megjegyezni, hogy a sportolók 81 százaléka elégedett az egészségével, közérzetével, míg a nem sportolók 69 százaléka. Ez a különbség rávilágít arra, hogy milyen pozitív szerepe lehet az aktív, sportoló életmódnak a szubjektív egészségérzet kialakulásában. A „külsővel” való elégedettség a 2008-as 51 százalékos szintről 2012-re 58 százalékra növekedett.

A nemek szerinti bontásban látható, hogy a lányok/nők kritikusabbak az edzettségi szintjükkel kapcsolatban, mint a fiúk/férfiak. A fiúk/férfiak 30 százaléka értékelte közepesen és 58 százaléka tekinthető elégedettnek, míg a lányok/nők 37 százaléka közepesen, s csak 45 százaléka adott 4-5-ös értéket.

Ugyanez elmondható a külső tekintetében is, a lányok/nők kevésbé elégedettek (55 százalék) önmagukkal, mint fiú/férfi társaik (62 százalék).

A diplomával rendelkező fiatalok 77 százaléka elégedett az egészségével, közérzetével, ezzel az iskolai végzettség tekintetében ők végeznek elől, az alacsonyabb végzettségűek a teljes minta átlagát mutatják. A település típusát tekintve látható egyfajta tendencia, miszerint a kisebb településeken élők elégedettebbek az egészségükkel, vagyis kirajzolódik a „települési lejtő”, ám a községek javára. Budapesten 67 százaléka, a megyeszékhelyiek 69, a városiak 74, a községekben élők 78 százaléka elégedett az egészségével és a közérzetével.

Egy önbevalláson alapuló BMI-index (testtömeg-index) vizsgálata során a sovány, normál testsúlyú és elhízott kategóriákat vetettük össze a testmozgás végzésével. Minimális, de látható az irány, miszerint az elhízottak nagyobb arányban vannak azok között, akik nem sportolnak (23 százalék), a sportolók között ez az érték 20 százalék. A rendszeresen mozgók 72 százaléka normál testsúlyú, a rendszerese fizikai aktivitást ki nem fejtőknél ez az arány 69 százalék.

32. ÁBRA. ELÉGEDETTSÉG

(Mennyire elégedett Ön...? N=8000; százalékos megoszlás az összes válaszadó körében)

	egyáltalán nem elégedett	2	3	4	teljes mértékben elégedett	nem tudja, nem válaszol
az edzettségi szintjével						
teljes minta	4%	9%	33%	29%	23%	2%
nem sportoló	6%	11%	38%	26%	17%	2%
sportoló	2%	5%	25%	34%	34%	0%
a külsejével						
teljes minta	3%	6%	32%	37%	22%	2%
nem sportoló	3%	6%	35%	35%	19%	2%
sportoló	2%	5%	25%	40%	27%	0%
az egészségével, közérzetével						
teljes minta	1%	4%	21%	38%	35%	2%
nem sportoló	2%	4%	24%	38%	31%	2%
sportoló	1%	3%	15%	37%	44%	0%

8. Szenvedélyek

Láthattuk, hogy a fiatalok közül minden negyedik elégedetlen az egészségével. A kutatásunkban a szubjektív egészségen kívül alkalmunk volt rákérdezni egyes élelmiszerek és élvezeti cikkek fogyasztásának gyakoriságára is. A leggyakrabban fogyasztott termék ezek közül a csapvíz (58 százalék) majd az ásványvíz (46 százalék) s dobogós helyezést ért el a kávé a maga 41 százalékos arányával. Ezt követi nagy leszakadással a tej (23 százalék) és a tea (22 százalék). Csokoládét minden tizedik fiatal naponta legalább egyszer fogyaszt.

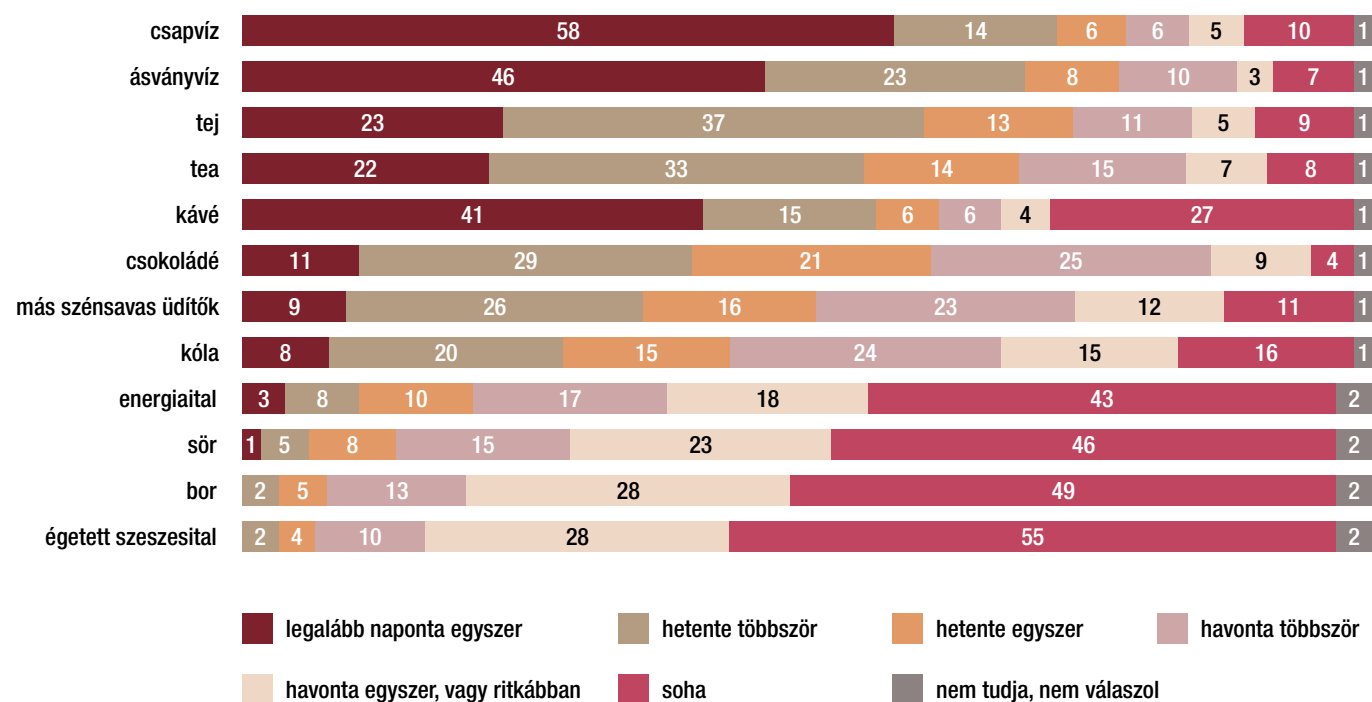
Csapvizet heti rendszerességgel a teljes minta 79 százaléka fogyaszt, ásványvizet (szénsavas és szénsavmentes) a 78 százaléka. Figyelemre méltó, hogy a kávé fogyasztása mennyire megosztja a fiatalokat, nincs még egy termék, amelyet ennyire markánsan rendszeresen fogyasztanak, vagy utasítanak el a korcsoport. Naponta legalább egyszer fogyasztja 41 százalékuk, ám 27 százalékuk sohasem. Kólát a fiatalok 44 százaléka heti rendszerességgel fogyaszt. Energiaitalt bevallottan minden

ötödik (21 százalék) 15-29 éves iszik heti rendszerességgel. Inkább „férfias” ital, a fiúk/férfiak 45 százaléka havi gyakorisággal issza (havonta többször), a lányok/nők szűk harmada, 30 százaléka. Más (egyéb) szénsavas üdítőt heti rendszerességgel minden második (52 százalék) fiatal fogyaszt, napi szinten majdnem minden tizedik 15-29 éves.

A 15-19 évesek 13 százaléka bort, sört a 18 százalékuk, égetett szeszes italt minden tizedik fiatal havonta többször fogyaszt, a 20-24 éves korcsoportban majd’ minden ötödik. Alkoholfogyasztás tekintetében összességében a sör a legkedveltebb (hetente fogyasztja 14 százalék) a vizsgált tételek között, megelőzve a bort, de látszik, hogy égetett szeszesitalt is heti szinten ugyanolyan gyakorisággal fogyasztanak a fiatalok (6-7 százalék). Az önbevalláson alapuló fogyasztási gyakoriságból egyértelműen látszik, hogy a fiatal férfi társadalom fogyaszt inkább olyan italokat, amelyek mértéktelen fogyasztása az egészségre káros lehet (pl. alkoholos italok, energiaitalok).

33. ÁBRA. ITALOK - ÉLVEZETI CIKKEK FOGYASZTÁSA

(Milyen gyakran fogyasztja Ön az alábbiakat? N=8000; százalékos megoszlás az összes válaszadó körében)

Alkoholfogyasztás

A korábbi gyakorlatnak megfelelően egyes érzékenyebb témák esetében önkéntes megoldást alkalmaztunk, így jártunk el a következőkben bemutatásra kerülő alkoholfogyasztásra, dohányzásra és kábítószer-használatra vonatkozó kérdések esetében is.

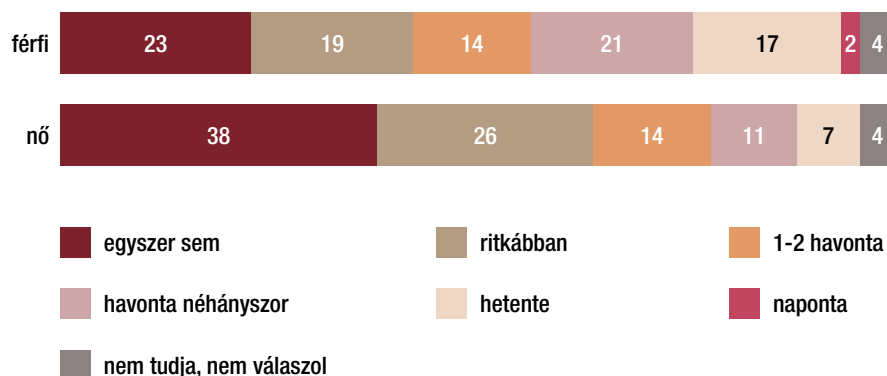
A fiatalok 53 százaléka állította, hogy az elmúlt egy évben egyszer sem, vagy csak nagyon ritkán fogyasztott alkoholt, míg 13 százalékuk, hogy hetente legalább egyszer, közülük is 1 százalék volt, aki napi szinten tett így, a maradék 30 százalék pedig havonta néhányszor, vagy 1-2 havonta.

A nemek szerinti megoszlásból jól látszik, hogy a férfiak gyakrabban fogyasztanak szeszesitalt, ugyanis 40 százalékuk ivott alkoholt legalább havonta néhányszor, míg a nőknél ez az arány 22 százalékponttal kevesebb. A nőkre jellemző továbbá az is, hogy mérsékelt sörfogyasztók, mindössze 12 százalékuk fogyasztott sört az elmúlt egy évben legalább havonta néhányszor, míg a férfiak esetében ez az arány 41 százalék, ami 14 százalékponttal magasabb, mint az összes fiatalra vetített átlag. Bor és töményital fogyasztásban is hasonló tendencia rajzolódik ki. A nők mérsékelt alkoholfogyasztását jól mutatja az is, hogy háromnegyedük mondta azt, hogy az elmúlt egy évben egyszer sem fordult elő, hogy egy alkalommal megivott 5 vagy több italt, míg a férfiaknak csak a fele, ebből kifolyólag csaknem ugyanilyen arányban állították, hogy egyszer sem kerültek ittas állapotba 2012-ben.

A korcsoportok között is találhatók eltérések, ugyanis a legfiatalabbak 46 százaléka nem fogyasztott alkoholt az elmúlt egy évben, míg a

34. ÁBRA. ALKOHOLFOGYASZTÁSI GYAKORISÁG NEMENKÉNT

(Milyen gyakran fordult elő az elmúlt egy évben, hogy alkoholt fogyasztott)? (nemek szerinti bontásban) N=8000; százalékos megoszlás az összes válaszadó körében)

20-24 és a 25-29 éveseknek csupán közel negyede válaszolt így. A 20 év alattiak több mint fele (52-57-60) százaléka nem fogyasztott sört, bort

és töményitalt a 2012-es évben, és közel háromnegyedük nem is került ittas állapotba ebben az évben.

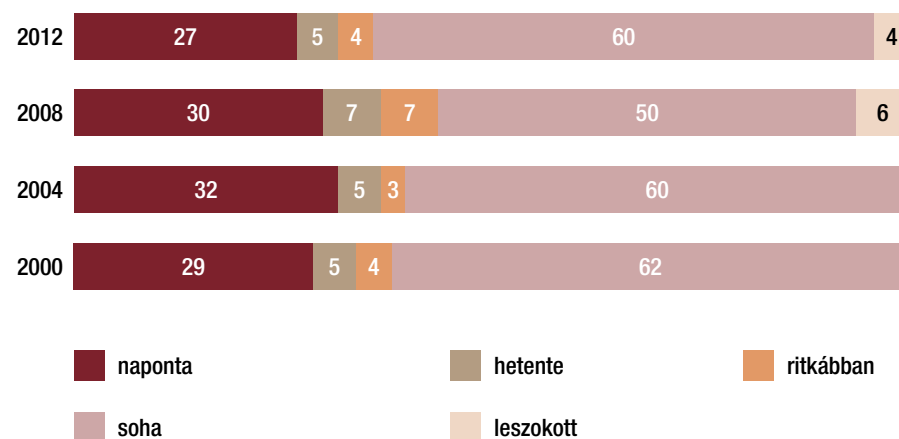
Dohányzási szokások

A 2012-es felmérés azt mutatja, hogy jelenleg a fiatalok 36 százaléka dohányzik valamilyen rendszerességgel, míg 60 százalékuk soha nem gyújtott még rá és további 4 százalékuk már leszokott. Összevetve a négy évvel ezelőtti adatokkal az látszik, hogy 10 százalékponttal nőtt azoknak az aránya, akik soha nem dohányoznak és 7 százalékponttal csökkent a dohányosok aránya. A 12 éves tendenciából jól látható, hogy a dohányosok körében azoknak a legnagyobb az aránya, akik naponta rágyújtanak legalább 1 szál cigarettára. Az ideai adatok azt mutatják, hogy a fiatalok valamivel több, mint negyede (27 százalék) naponta dohányzik, mintegy egytizedük hetente vagy ennél ritkábban.

Az életkor szerinti bontást figyelve jelentős eltérések tapasztalhatók. A 15-19 éves fiatalok 70 százaléka soha nem gyújtott még rá, míg a 25-29 éves korcsoportba tartozók 53 százalékáról mondható el ugyanez. Érdekes továbbá, hogy a legfiatalabbak között is található 1 százalék, aki azt állítja, hogy már leszokott a dohányzásról, míg a legidősebbek körében ez az arány 7 százalék. A napi rendszerességű dohányzás a 15-19 évesek 18 százalékára jellemző, míg a 25-29 évesek harmadára.

Az életkor mellett a nem is meghatározza a dohányzási szokásokat. A lányok/nők 69 százaléka nem dohányzott soha, vagy már leszokott róla, míg a fiúk/férfiak esetében ez az arány 10 százalékponttal alacsonyabb. A lányok/nők 22 százalékára jellemző, hogy napi szinten rágyújt, míg összességében a fiatal férfiak 31 százalékára igaz ugyanez.

35. ÁBRA. A DOHÁNYZÁS ELŐFORDULÁSA ÉS DOHÁNYZÁSI GYAKORISÁGA A FIATALOK KÖRÉBEN, 2000 ÉS 2012 KÖZÖTT
(százalékos megoszlás a kérdezettek körében; N₂₀₁₂=8000)

Az iskolai végzettség szintén jelentős mértékben meghatározza a dohányzási szokásokat. Az iskolai végzettség növekedésével párhuzamosan csökken a rendszeresen dohányzók aránya, ezáltal nő azoknak az aránya, akik soha nem gyújtanak rá. A szakmunkás végzettséggel rendelkezők 43 százaléka gyújt rá valamilyen dohánytermékre napi szinten, míg a diplomásoknak csupán a 13 százaléka. Az alacsonyabb végzettséggel rendelkező fiatalok jellemzően több szál cigarettát is szívnak el naponta, a szakmunkásképző végzettségűek átlagosan 14 szál, míg a diplomások 9 szál.

Mindemellett az első cigarettával kapcsolatos élmények is eltérőek a különböző iskolai végzettségűek esetében, ugyanis a legfeljebb 8 általánossal rendelkezők átlagosan 14 éves korukban gyújtottak rá először, míg a diplomások jellemzően 16 éves korukban, ami magasabb, mint a teljes minta átlaga, ami a 15 éves

kor. Az első dohányzási élménnyel kapcsolatban érdemes még megemlíteni, hogy a fiatalok 96 százaléka gyújtott rá először cigarettára, 2 százalékuk sodort cigarettára és 1 százalékuk vízpipára.

Kábítószer-fogyasztás

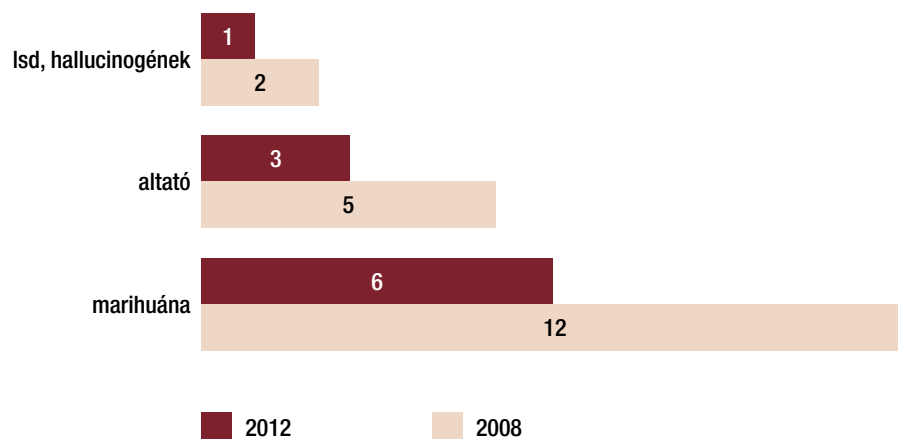
A droghasználatra vonatkozó kérdésekre (az alkoholfogyasztási és dohányzási szokásokhoz hasonlóan) a fiatalok önkéntes kérdőívben válaszolhattak. A válaszadók 8 százaléka azonban így is megtagadta a válaszadást.

A 2008-as adatokkal összevetve azt tapasztaljuk, hogy csökkent azoknak az aránya, akik kipróbálták (pontosabban bevallották, hogy kipróbálták) az illegális drogok egyes formáit. A csökkenés abból is adódhat, hogy 2012-ben változott a törvényi szabályozás, a büntetés nem csak birtoklásért, hanem a fogyasztásért is jár, és akár 2 év szabadságvesztéssel is büntethető.

Marihuánát a 2008-as adatok alapján a fiatalok 12 százaléka próbálta ki, míg a 2012-es adatok azt mutatják, hogy ez az arány a felére csökkent. Emellett az elmúlt egy évben a marihuánát kipróbálók 60 százaléka vallotta be, hogy használta ezt a fajta drogot, közülük 12 százalék, aki gyakran, 33 százalék néhányszor és 15 százalékuk csupán egyszer.

Az (orvosi javallat nélküli) altatót kipróbálók aránya is csökkent 2 százalékponttal, 5 százalékról 3 százalékra, valamint az LSD-t kipróbálóké is 2 százalékról 1 százalékra csökkent. Azok közül, akik kipróbálták már az orvosi javallat nélküli altató szedését, 68 százalékuk az elmúlt egy évben is fogyasztotta, míg az LSD-t kipróbálók 42 százaléka válaszolt így. Az ecstasyt a fiatalok 2 százaléka próbálta már ki életében és közülük 50 százalék használta az elmúlt egy évben. A további drogokat (heroin, kokain, amfetamin, stb.) a fiataloknak csupán

36. ÁBRA. KÁBÍTÓSZERT KIPRÓBÁLÓK ARÁNYA 2008 ÉS 2012 KÖZÖTT
(Kipróbálta-e, használta-e Ön valaha az életében a következő szereket?
N2008=71 76; N2012=8000; százalékos megoszlás a kérdezettek körében)

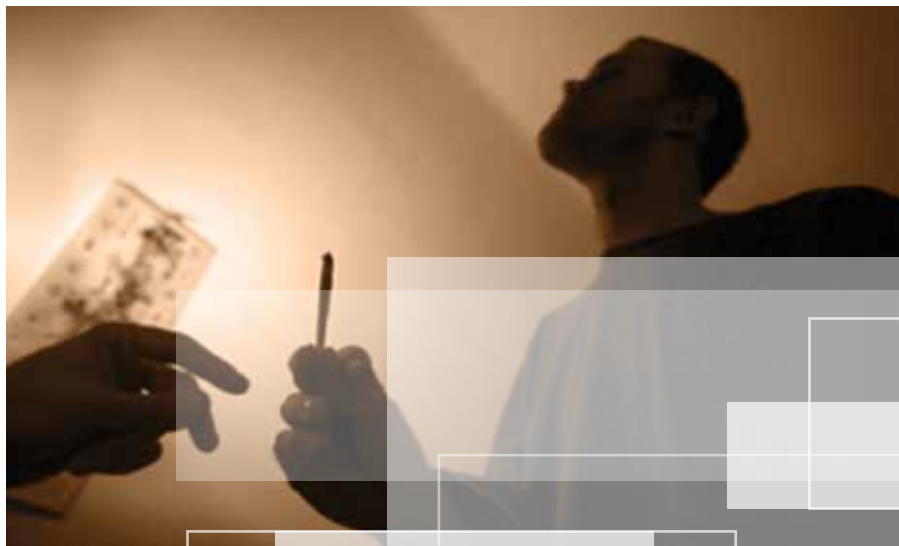

kevesebb, mint 1 százaléka próbálta már ki életében.

Fontos megemlíteni az úgynevezett designerdrogokat (2011. januárig legálisnak számító drogok), amelyek a 2008-as kutatásba nem kerültek be, ugyanis akkoriban még nem voltak elterjedtek Magyarországon. A 2012-es adatok azt mutatják, hogy a fiatalok nagyjából 1 százaléka

próbálta már ki a kábítószer ezen fajtáit, akiknek háromnegyede használta az elmúlt 1 évben.

A fiatalok 22 százalékának van olyan ismerőse, aki használt már valamilyen kábítószer, amely egy jelentős csökkenést jelent a 2008-as (34 százalék) és a 2000-es (43 százalék) adatokhoz képest.

9. Politikai attitűdök

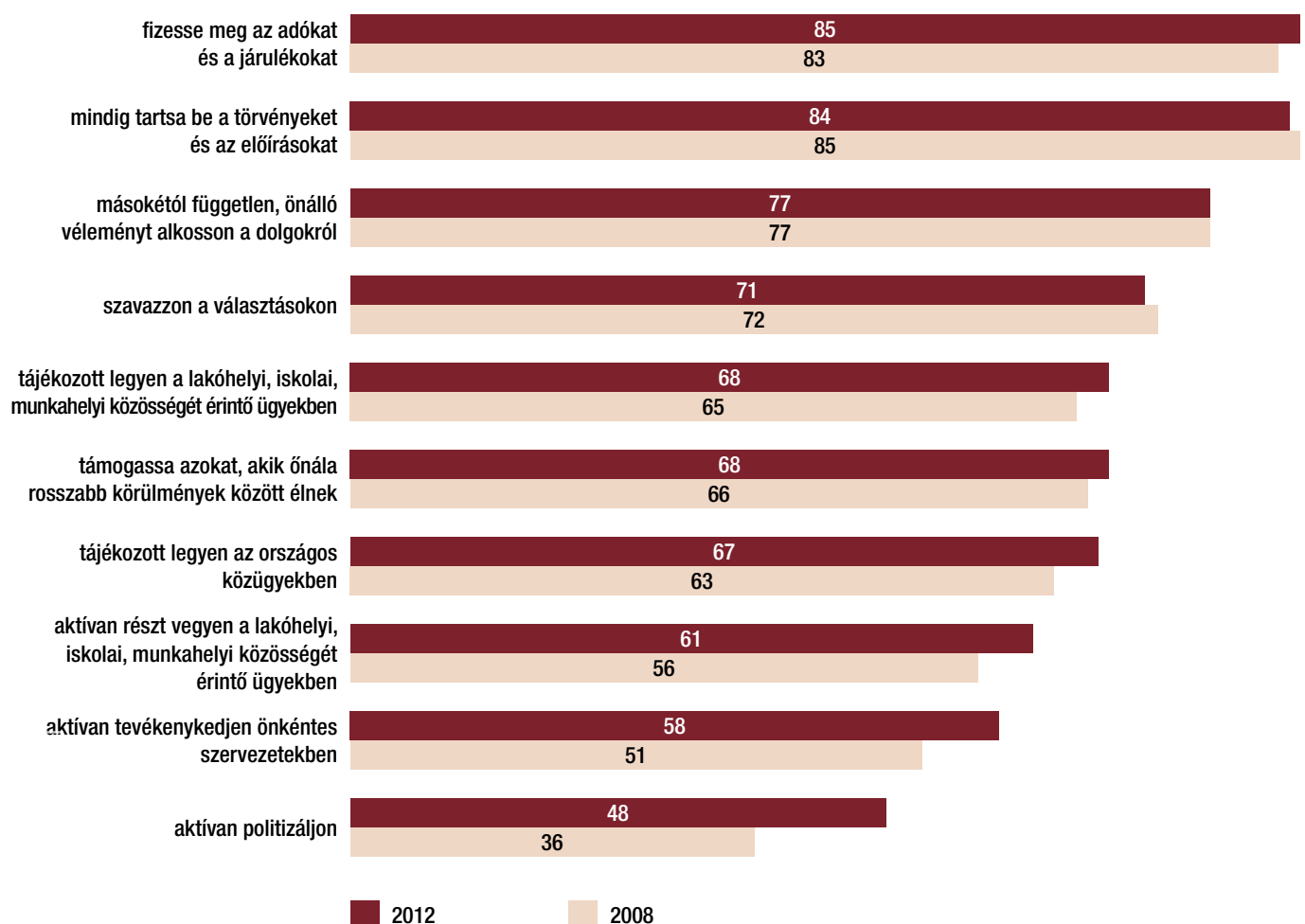
A „jó állampolgár”

A fiatalok körében a „jó állampolgár” ideálképe négy szegmensre osztható, amelyek közül a legfontosabb a normakövetés. A megkérdezettek 78 százaléka tartja fontosnak a „jó állampolgár” szerepével kapcsolatban, hogy fizesse meg az adókat és a járulékokat, 67 százalékuk pedig a törvények és előírások kivétel nélküli betartását is szükségesnek tart-

ja (a válaszmegtagadás az egyes jellemvonások tekintetében 12-15 százalék körüli). A „jó állampolgárnak” másokétól független, önálló vélemény birtokosának kell lennie (az összes megkérdezett 54 százaléka szerint inkább, vagy teljes mértékben fontos), aki tájékozott a saját közösségét és az országot érintő ügyekben (39-38 százalék). A fiatalok

37. ÁBRA. A JÓ ÁLLAMPOLGÁR IDEÁLKÉPE 2008-2012

(Mit gondol, mennyire fontosak az alábbiak ahhoz, hogy valaki jó állampolgár legyen? Kérem, hogy az iskolában megszokott módon, egytől ötig terjedő skála segítségével válaszoljon, ahol az 1-es azt jelenti, hogy egyáltalán nem fontos, míg az 5-ös azt, hogy teljes mértékben fontos. N2012=8000; 0-100-ig terjedő skála átlagai a kérdezettek körében)

szerint a közösségi szerepvállalás valamivel kevésbé fontos kívánalom az ideális állampolgárral szemben, hiszen míg a szegényebbek támogatását egyértelmű relatív többség fontosnak tartja (38 százalék), addig a közösség ügyeiben vállalt aktív szerep és az önkéntes munka megosztja a fiatalokat (előbbi 30 százalék tartja fontosnak, 24 százalék szerint viszont nem fontos, utóbbi esetében ez az aránypár 27-29 százalék). Hasonlóan ellentét mutatkozik az ideálkép politikai részvétele és aktív szerepvállalása között: a

fiatalok 46 százaléka szerint fontos a szavazáson való részvétel, 47 százalékuk azonban az aktív politizálást nem tartja kívánalomnak. Fontos megjegyezni azt is, hogy épp a „jó állampolgár” közösségi és politikai aktivitása kapcsán következett be jelentősebb szemléletváltozás 2008-hoz képest: míg az előbbi a civil szerepvállalás erősödése magyarázhatja, addig utóbbiban a politikai paletta új szereplőinek (Jobbik, LMP, Milla, 4kl, stb.) megjelenése és fiatalok felé fordulása játszhatott szerepet.

Ideológiai- és értékválasztás

A fiatalok konformitására is jó példa lehet, hogy az ideológiai- és értékválasztást firtató hét tengelyéből hatban jelentősebb a válaszok „középre húzása” (hétfokú skálán a négyes értéket egy tulajdonság-pár kivételével 40-60 százalék választotta). A kép jelentősen színesebb azonban, ha a végletek felé orientálódók válaszait figyeljük. A nemzeti identitást 19 százalék választotta az emberiségben gondolkodók 29 százalékával szemben. A megkérdezettek 42 százaléka bízik jövőjében, félelmeket 21 százalék táplál. A fiatalok emellett arról is tanúskodtak, hogy inkább modernnek és vállalkozó kedvűek (33-35 százalék), mintsem hagyománykövetők és kockázatkerülőek (23-23 százalék). Nem elhanyagolható ugyan, hogy míg a válaszadók

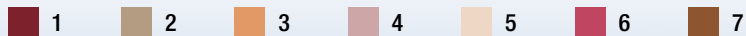
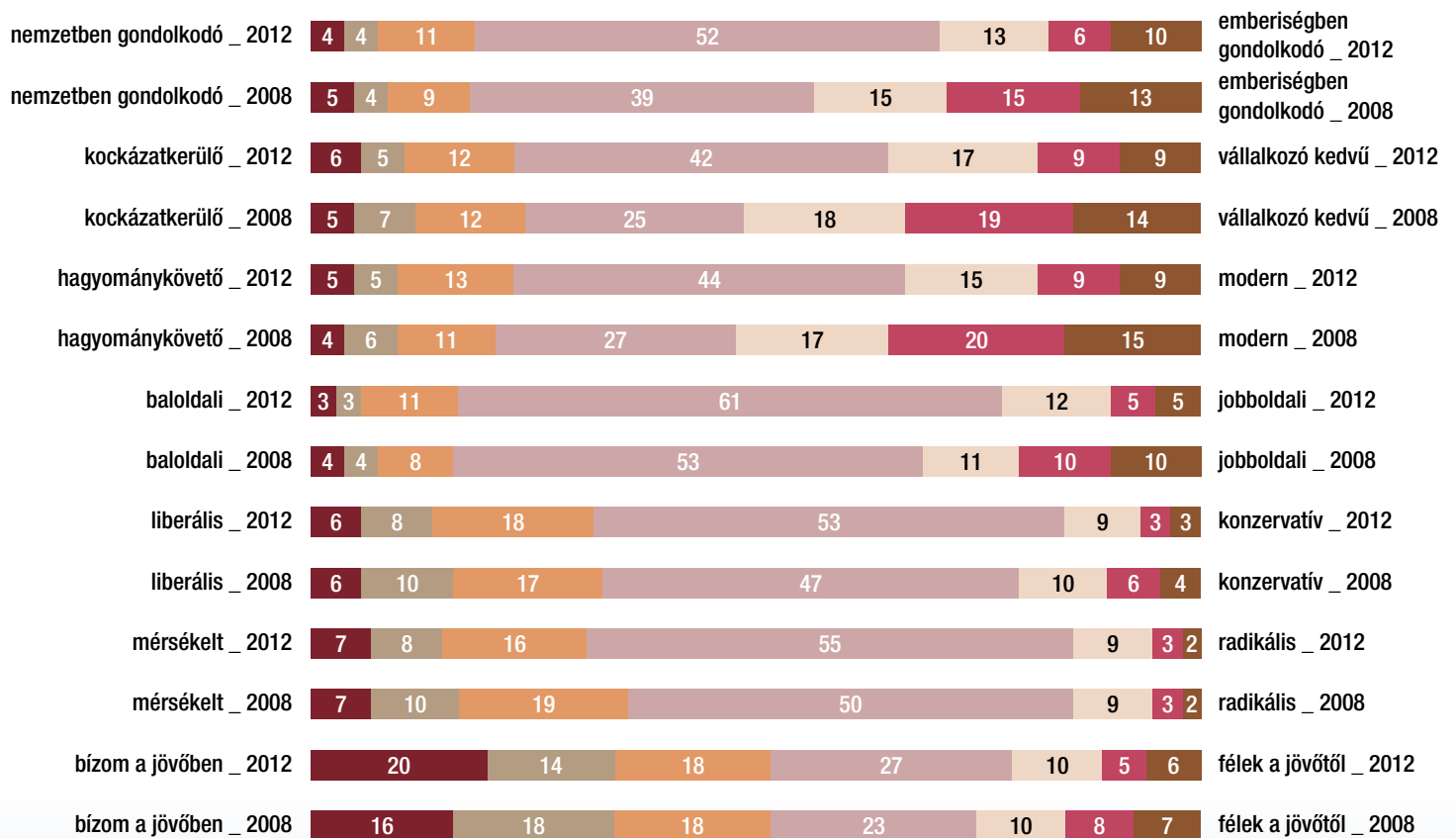
14 százaléka vallja magát inkább radikálisnak, addig 31 százaléka inkább mérsékeltnek. Amit jól kiegészít, hogy inkább jobboldaliak (22 százalék a tengely jobb, 17 százalék pedig bal végei felé húzott), valamint, hogy inkább liberálisak (32 százalék húzott a „szabadelvűség”, 15 százalék pedig a konzervativizmus felé). A 2008-as adatfelvétel óta – eltérő mértékben ugyan, de – csökkent a nemzet helyett az emberiségben gondolkodók, a kockázatkerülés helyett a vállalkozó kedvűek, a hagyománykövetés helyett a modernitás útján járók, a baloldal helyett a jobboldal felé forduló, a liberális eszmék helyett a konzervatív válaszokat keresők, a radikalizmus helyett a mérsékletet tanúsítók, a jövőben bízők helyett a jövőtől féltők aránya.

38. ÁBRA. IDEOLÓGIAI- ÉS ÉRTÉKVÁLASZTÁS 2008-2012

(Kérem, jellemezze Önmagát az alábbi tulajdonság-párok segítségével, a skála 1-es értéke az itempár első részét, míg a 7-es érték a második részét jelenti! N2012=8000; százalékos megoszlás a kérdezettek körében)

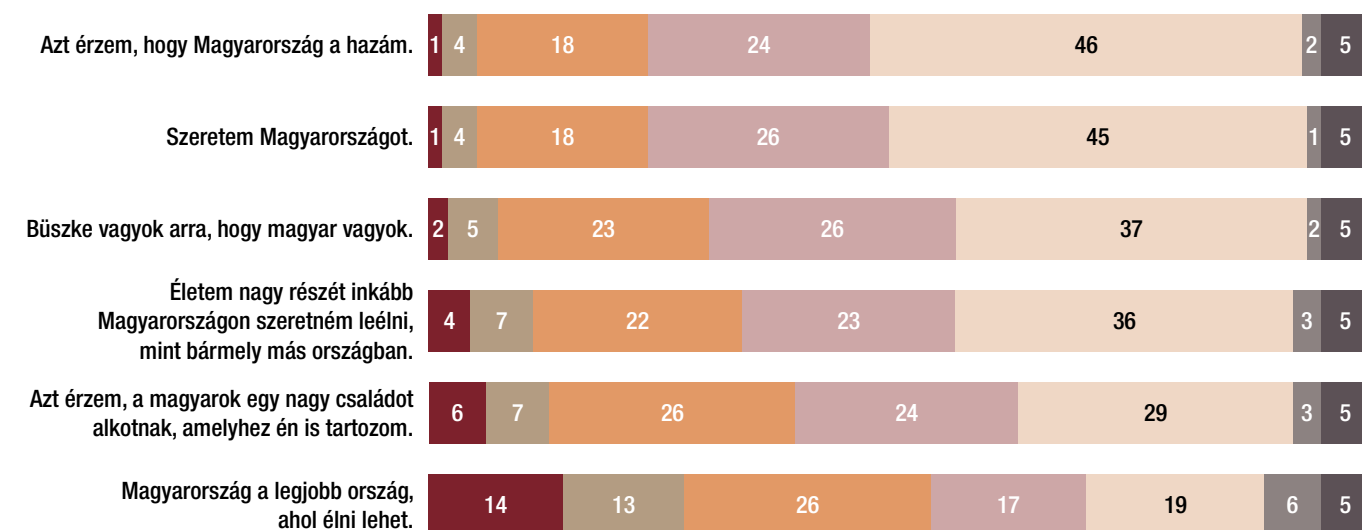
Magyar identitás

A fiatalok több mint fele egyértelműen pozitív érzelmekkel viseltet Magyarországra, hiszen 53 százalék érzi a magyarok nagy családjához tartozónak magát, 71 százalék szereti az országot, 63 százalék pedig büszke magyarságára. Az országgal kapcsolatos gondolatok érzelmi viszonyulásával szemben valamelyest a kognitív oldalról közelít az állítás, miszerint „Magyarország a legjobb ország, ahol élni lehet”. Ez utóbbival kapcsolatban 27 százalék negatív, 26 százalék semleges, 36 százalék pedig pozitív álláspontra helyezkedett, ami komolyabb megosztottságot mutat ugyan, de ezt a képet árnyalja, hogy a megkérdezettek 59 százaléka élete nagy részét inkább Magyarországon szeretné leélni, tízből heten pedig egyértelműen Magyarországot érzik hazájuknak.

39. ÁBRA. MAGYAR IDENTITÁS

(Mennyire ért egyet az alábbi állításokkal? Kérem, hogy az iskolában megszokott módon, egy egytől ötig terjedő skála segítségével válaszoljon, ahol az 1-es azt jelenti, hogy egyáltalán nem ért egyet, míg az 5-ös azt, hogy teljes mértékben egyetért az adott állítással. N=8000; százalékos megoszlás az összes válaszadó körében)

1 = egyáltalán nem értek egyet   2   3   4   5 = teljes mértékben egyetértek   nem tudja   nem válaszol

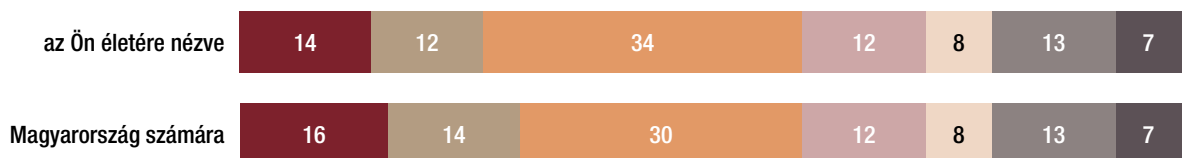
Az európai állampolgár

A magyar 15-29 évesek véleménye nem túl pozitív az Európai Unióval kapcsolatban. A fiatalok mindössze 20 százaléka érzi úgy, hogy az Európai Unió csatlakozás

mind az ország, mind az egyén szempontjából előnyös volt, míg 26-30 százalék szerint inkább, vagy teljes mértékben hátrányos.

40. ÁBRA. AZ EURÓPAI ÁLLAMPOLGÁR

(Ön szerint az Európai Unió csatlakozás az Ön életére nézve inkább előnyös vagy inkább hátrányos volt? Ön szerint az Európai Unió csatlakozás Magyarország számára inkább előnyös vagy inkább hátrányos volt? N=8000; százalékos megoszlás az összes válaszadó körében)

1 = teljes mértékben hátrányos   2   3   4   5 = teljes mértékben előnyös   nem tudja   nem válaszol

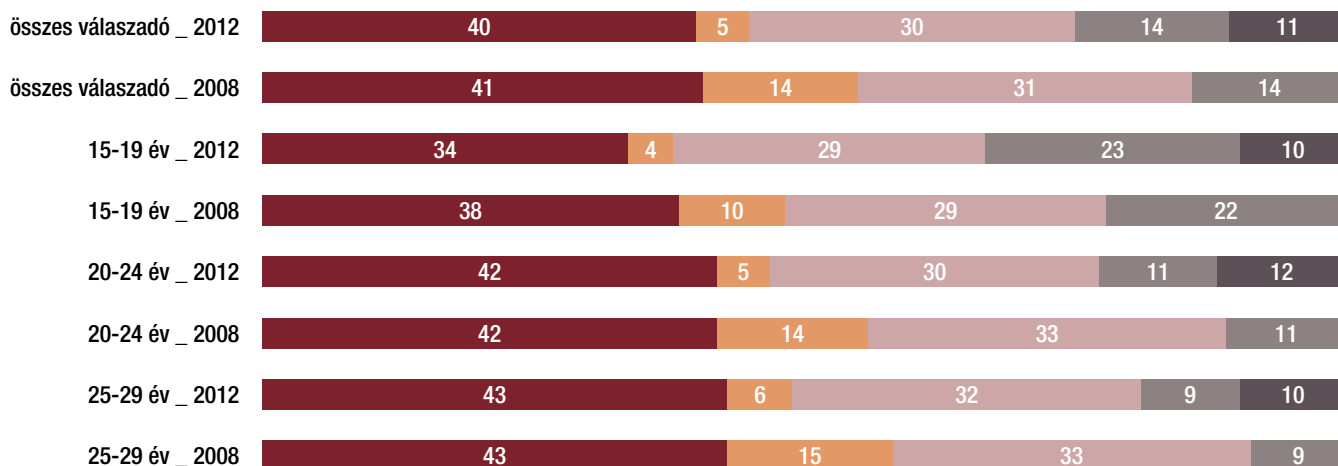
Demokrácia vs. diktatúra

A gazdasági válsággal összefüggően mélyülő társadalmi problémák, erősödő devianciák mellett a szélsőséges eszmék térnyerése, a radikalizálódás is törvényszerű folyamat. Szemléltetésképp érdemes felhívni a figyelmet arra, hogy a fiatalok mindössze 40 százaléka tartja minden más politikai rendszernél jobbnak a demokráciát. Ugyan a 2008-as kutatásban – politikatörténeti távlatba helyezve: a Jobbik megjelenésének pillanataiban – még 14 százalékkal vállalta a diktatúra-pártiságát, ami mostanra

5 százalékra csökkent, miközben hasonló mértékben nőtt a válassz megtagadás, rejtőzködés. Mindössze a 2014-ben először szavazók véleményei térnek el a diktatúra őszinte megítélésében, hiszen körükben a válaszolni tudók (illetve akarók) 11 százaléka vallotta, hogy bizonyos körülmények között egy önkényuralmi rendszer jobb, mint egy demokratikus (a válaszolni tudók teljes palettáján és az idősebb korcsoportokban ez 6-7 százalék).

41. ÁBRA. DEMOKRÁCIA VS. DIKTATÚRA 2008-2012

(A következő kijelentések közül melyik áll a legközelebb az Ön véleményéhez? N=8000; százalékos megoszlás a kérdezettek körében)

- a demokrácia minden más politikai rendszernél jobb
- bizonyos körülmények között egy diktatúra jobb, mint egy demokratikus politikai rendszer
- a hozzám hasonló emberek számára az egyik politikai rendszer olyan, mint bármelyik másik
- nem tudja
- nem válaszol

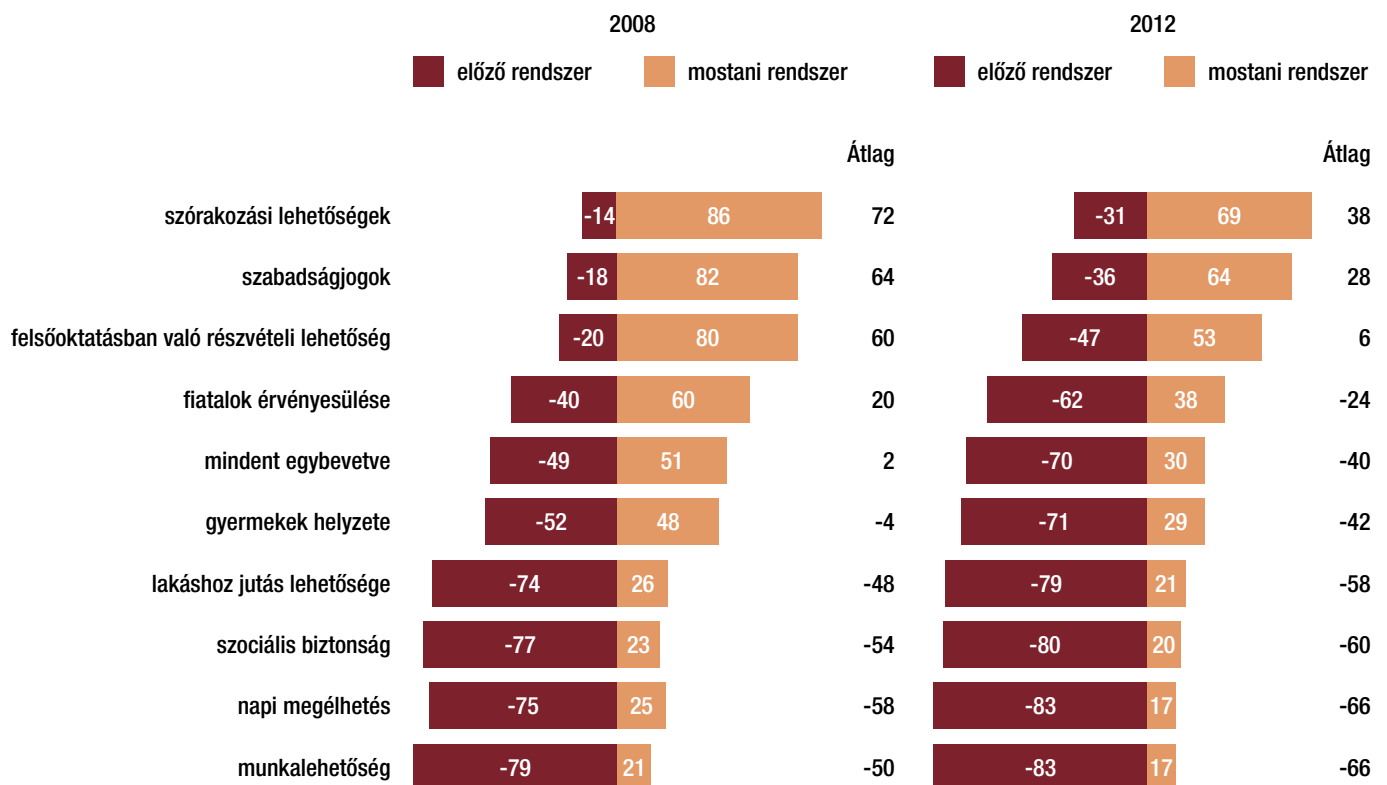
Kádári „nosztalgia”

Az előbbiekben bemutatott társadalmi trendek, a gazdasági válság, a közbeszéd egy szeletének radikalizálódása szolgálhatnak magyarázatul a magyarországi Kádár-nosztalgia, ami – konkrét tapasztalatok híján valószínűleg nem nosztalgikus állapotként – a fiatalokra is jellemző (a kérdésekben bizonytalanok aránya 40 százalék körüli). Ma a felsőoktatásban való részvételi lehetőség, a szabadságjogok, valamint a szórakozás tekintetében szerepel jobban a jelenlegi rendszer a korábnál (2008-ban még a fiatalok érvényesülése is inkább a pozitív oldalon szerepelt). A legutóbbi felmérés is rávilágít a politikai szocializáció felelősségére, ami ebből a rövid összefoglalóból sem maradhat ki, hiszen a legtöbb szociális szempontból

tisztán látszanak a szülők kvalifikáltságának hatásai: a legalább egy érettségizett, vagy diplomás felmenő mellett nevelkedett fiatalok sokkal kevésbé hajlamosak nosztalgikus érzéseket táplálni az 1990 előtti rendszerrel szemben. A napi megélhetés és a szociális biztonság, a munkalehetőségek, valamint a lakáshoz jutás kapcsán nagyjából 80 százalék a régi rendszert tartja pozitívnak, de nincs ez másként a gyermekek helyzetével és a fiatalok érvényesülésével kapcsolatban sem, amivel a mostani rendszerben mindössze 29-38 százalék pozitív tapasztalatot érzékel, de mindent egybevetve is az előző rendszer volt jobb a válaszadók 70 százaléka szerint.

42. ÁBRA. KÁDÁRI „NOSZTALGIA” 2008-2012

(A következő kijelentések közül melyik áll a legközelebb az Ön véleményéhez? N2012=8000; százalékos megoszlás a kérdezettek körében; átlag ± 100 fokú skálán)

10. Az ifjúság legnagyobb problémái

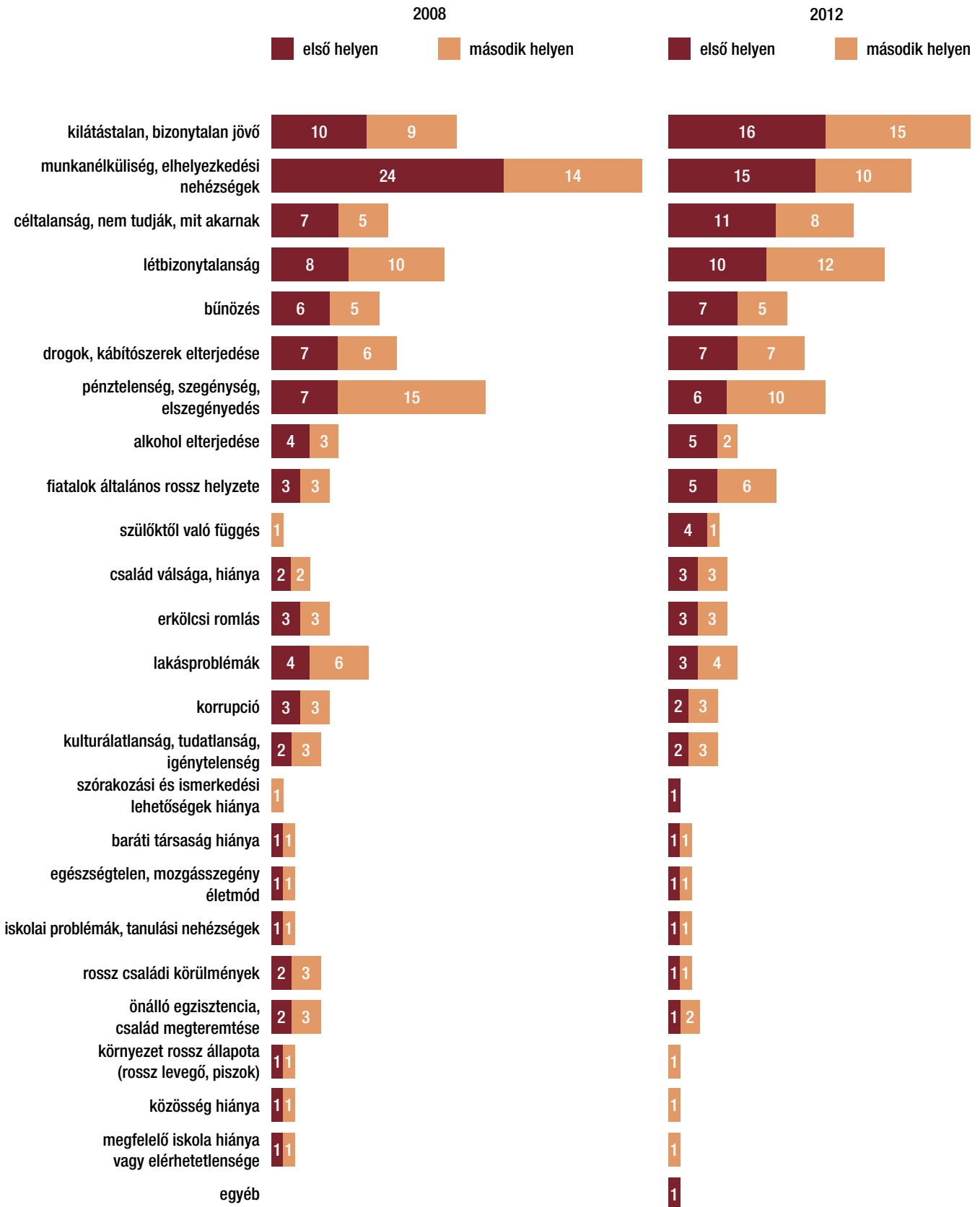
A korábbi kutatási hullámok más-más mintázatú ifjúsági problématerképet állítottak fel. Az ezredfordulón az ifjúság legégetőbb gondjai a lakás, a pénztelenség és a munkanélküliség köré rendeződtek (idei kutatásunkban a lakás már „csak” a 9. helyen szerepel, a pénztelenséget és a munkanélküliséget viszont az 5. és 2. helyen találjuk). A hangsúlyeltolódás már a 2004-es kutatásban is érzékelhető volt, hiszen a továbbra is a dobogó harmadik helyén szereplő munkanélküliséget új trendek – a drog- és az alkoholfogyasztás, valamint holtversenyben a kilátástalan jövő előzte meg (a társadalmi problémák mélységét jelölő szenvedélybetegségek mára a 6. és 10. hely környékén találhatóak). A 2008-as pillanatkép az ezredforduló legelején készült állapotokat tükrözte inkább vissza, a dobogó legfelső fokára a munkanélküliség, második helyre a pénztelenség, harmadik helyre pedig a kilátástalan jövő és a létbizonytalanság került. Valamifajta hangsúlyel-

tolódás az utóbbi négy évben is érzékelhető – miközben a két adatfelvétel ugyanannak a gazdasági világválságnak különböző hullámaira esett, hiszen a jövő bizonytalansága előtérbe került (16 százalék említette az első, 15 százalék pedig a második helyen), hasonló tendenciát mutat a létbizonytalanság (10 százalék első helyen, 12 százalék második helyen említette), valamint a céltalanság is (11 százalék elsőnek jelölte, 8 százalék pedig másodiknak). Az általános közhangulattól eltérő a munkanélküliség helyzete, amit 2008-ban még 38 százalék, 2012-ben viszont már „csak” 25 százalék említett a két legsúlyosabb probléma között (15 százalék első helyen, 10 százalék második helyen). Szintén csökkent valamelyest a szegénység- (6 százalék első helyre, 10 százalék második helyre tette), valamint a lakásproblémák (3 százalék első helyen, 4 százalék második helyen jelölte) szerepe.

44. ÁBRA. AZ IFJÚSÁG LEGÉGETŐBB PROBLÉMÁI

(A lapon olvasható dolgok közül ma Magyarországon melyik az ifjúság legégetőbb problémája? És mit tart a második legégetőbb problémának ezek közül? N2012=8000; két válaszlehetőség; százalékos megoszlás a kérdezettek körében)

Módszertani összefoglaló

A Magyar Ifjúság 2012 kutatás során 8.000, 15-29 éves fiatalot kérdeztünk meg, egy hozzávetőlegesen 70 perces kérdőívvel 2012. szeptember és november között. A kutatásunk reprezentatív a 15-29 éves magyar népességre nézve területileg, településtípusonként, korcsoportok és nemek szerint.

KÉRDŐÍV

A kérdőívet a korábbi hullámokban alkalmazott kérdőívek alapján készítettük el, majd a lekérdezés megkezdése előtt szakmai véleményezésre bocsájtottuk. A megkeresett szervezetek közül véleményt nyilvánított a Magyar Szociológiai Társaság Ifjúságszociológiai Szakosztálya, a Központi Statisztikai Hivatal, a Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet és az Emberi Erőforrások Minisztériuma, amelyek javaslatait beépítettük a kérdőívbe.

A kérdőív 10 nagyobb blokkból állt: a család és gyermekvállalás, az oktatás, a munkaerőpiac, a külföldi munka és tanulás, a politikai attitűd, valamint a média blokkból, amelyeket önkitöltős formában követtek a politika és vállalás, valamint a szexualitás és drog blokkok. A kérdőívet a lakáshelyzetre, életkörülményekre vonatkozó, valamint a kérdezők számára feltett kérdésekkel zártuk.

MINTAVÉTEL

A mintavétel több lépcsőben történt, rétegzett valószínűségi mintavételi módszer alkalmazásával. Első lépcsőben a vizsgálandó települések, második lépcsőben az adott települések felkeresendő címeinek kiválasztására került sor. Az elsődleges mintavételi keret a magyarországi települések listája alkotta (PSU), a másodlagos mintavételi keretet az ezen településen élő olyan 15-29

éves fiatalok alkották, akik Magyarországon állandó lakóhellyel rendelkeztek a mintavétel idején (SSU). Azokat tekintettük 15-29 éves fiatalnak a kutatás során, akik 1982. január 1. és 1996. december 31. között születtek. Számuk 1.863.454 fő volt a mintavételkor. Első lépésben a településeket rétegekbe soroltuk a földrajzi elhelyezkedésük és a településen élő fiatalok száma alapján, összesen 95 réteget meghatározva. Ezek után rétegenként véletlen mintát vettünk a települések közül, mindösszesen 379 települést kiválasztva. A második lépcsőben a kiválasztott településeken az adott réteg elemszámával arányos módon a Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala lakcím-nyilvántartási adatbázisából véletlen valószínűségi mintavétellel választottuk ki azokat, akik a mintába kerültek. Azon települések, ahol legalább ötezer fiatal élt, önreprezentálók voltak a mintavételi eljárás során. Mindösszesen 32.000 címmel dolgozhattunk: egy 8.000 címet tartalmazó főcímlistával és három egyenként 8.000 címet tartalmazó pótcímlistával.

TEREPMUNKA

A terepmunkát papíralapú próbakérdezéssel indítottuk, amelynek tapasztalatait beépítettük a végleges kérdőívbe. Az adatfelvétel összesen 6 hét alatt valósult meg 322 kérdezőbiztos bevonásával, számítógéppel segített személyes lekérdezési módszerrel. A címek kiosztása több lépésben történt, a kérdezőbiztosok a sikertelen interjúk esetén többször is felkeresték az adott címet. Összességében az interjúk 41 százalékát készítettük el a főcímen, 38 százalékát a pótcímeken és 21 százalék esetében alkalmaztunk kvótákat.

A kérdezőbiztosok munkájának ellenőrzése rövid telefonos interjúk segítségével történt, melynek során minden rendelkezésre álló telefonszámot legalább egyszer ellenőriztünk (a lekérdezett kérdőívek 73 százalékában álltak rendelkezésre telefonszámok). Az esetleges hibákat pótlekérdezéssel korrigáltuk. Az átlagos interjúhossz 70 perc volt.

ADATTISZTÍTÁS

A terepmunkát követően az adatfelvétel során keletkező, az elméletileg elvárt mintamegoszlástól való eltéréseket súlyozással korrigáltuk. A súlyozást nemre, korcsoportra, régióra és településtípusra egyszerre, ún. mátrix súlyozással végeztük el. Az alkalmazott súlyok 0,87 és 1,16 között oszlottak meg. A minta készítésénél és az adatfelvétel során a válaszadók iskolai végzettségét a korábbi

hullámoknak megfelelően a véletlenre bízunk. Az adatfelvétel ellenőrzéseként ebben az esetben is megvizsgáltuk, hogy a mintában a válaszolók korcsoportonként milyen arányban és milyen iskolatípusba járnak. Ezeket az arányszámokat összehasonlítottuk a Központi Statisztikai Hivatal hivatalos (2005-ös) statisztikáival. Elérhető friss adatok (2011-es népszámlálás) hiányában nem súlyoztunk iskola végzettségre, a 2005-ös adatokkal végzett összehasonlítás eredményeként kapott értékek minimálisan (1-3 százalék) tértek el egymástól. Mivel a hét évvel ezelőtti állapotokhoz képest is csak kis mértékben változott korosztályon belüli iskolai végzettség megoszlása és egyelőre nem ismert ennek pontos aránya, így nem indokolt újabb súlyozás alkalmazása.

Adatok lezárva: 2012. december 03.

Kutatópont Kft.
H-1054 Budapest,
Alkotmány utca 15/a
Tel.: +36-1-786-0121
Fax: +36-1-301-0823
www.kutatopont.hu

Felelős kiadó: Zotter Judit
Készítette a Kutatópont kutatócsoportja: Csécsi Réka, Dulka Martina,
Juhász Gyula, Lakatos Dániel, Molnár Csaba Gábor, Mrázik György
Szerkesztette: Székely Levente
Tipográfia: Mátyus Gergely

